

СВОБОДА

Рокъ XII. Скрантонъ, Па., Четверъ 7-го Сѣчня, 1904. Число 1.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, January 7, 1904. No. 1.

ХРИСТОСЪ РАЖДАЕТСЯ!

И

ован радостъ свѣту ся
з'явила:

Пречиста Дѣва сына поро-
дила.

Звѣзда зъ востока волхвамъ
возсіяе,

Рождество боже въ ниръ бла-
говѣщае.

В'ни-жь за звѣздою ѣдутъ
у дорогу,

Ем поклонитесь цареви и
Богу.

Надъ Вифлеемомъ звѣзда я-
сна стала,

Христа господу волхвамъ
показала.

Они-жь предъ Христомъ па-
дутъ на колѣна,

И 'му даруютъ, злато, ми-
ро, ливанъ.

Учувъ же тое царь Иродъ
поганый,

Шле свое войско въ вифле-
емскій страны.

Велитъ сланиа двалѣтній
отроки,

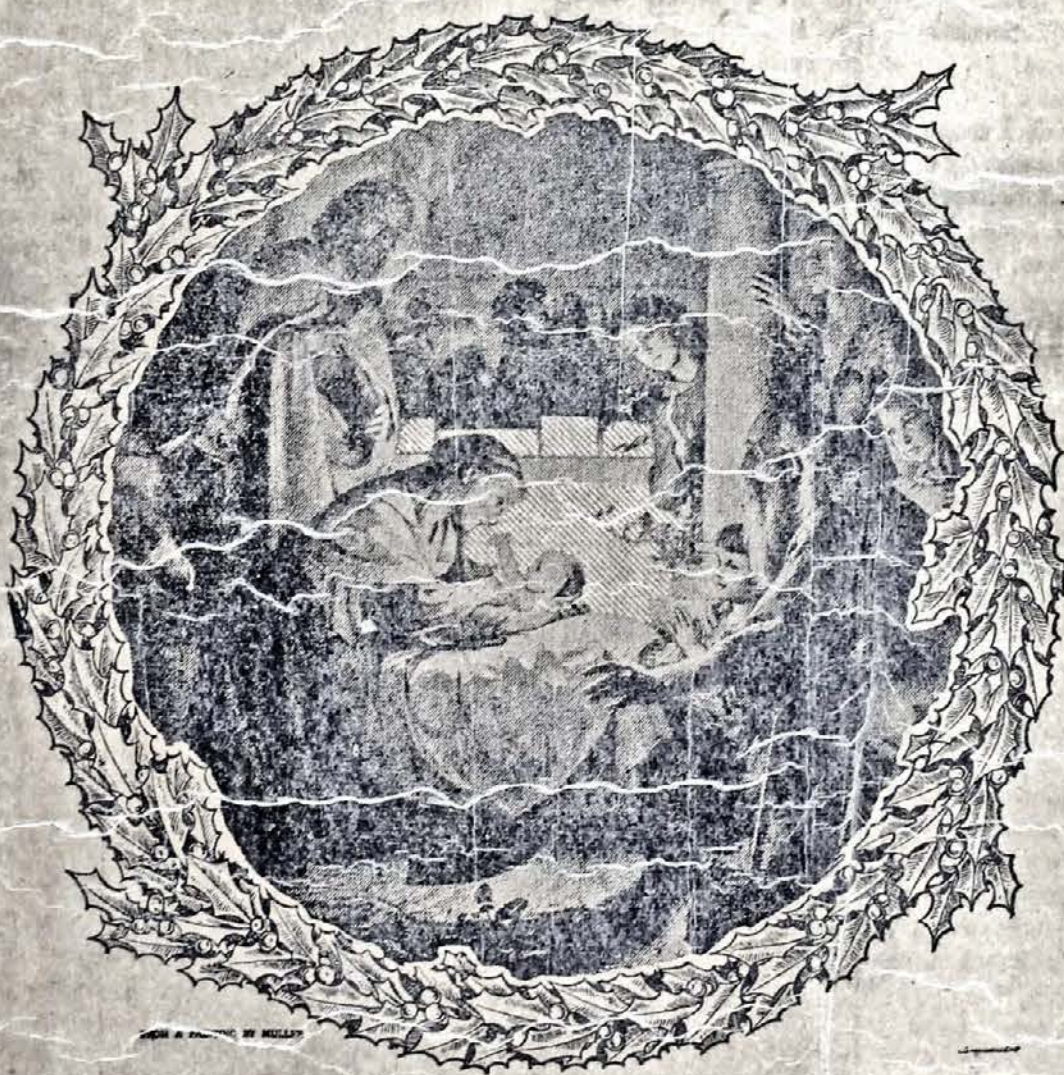
Якъ проповѣли блаженни
пророки.

Заплаче Рахиль, нещасна
мати,

По своихъ дѣтехъ, своихъ
отрочатахъ!

Мы же ликуймо, мы же ве-
селѣмъ ся,

Рождеству Твому, Христе,
поклонѣмъ ся!

Небо и земля нынѣ торже-
ствуютъ,

Ангелскій речъ пастырямъ
звѣствуютъ:

„Христосъ рѣдивъ ся, Богъ
воплотивъ ся,

Велѣя вамъ радостъ, всему
свѣту сладостъ,

Всѣмъ веселостъ права во-
ля нехукае!

Миръ вамъ, миръ! а Богу
славу!“

Ради пастирѣ въ Вифлеемъ
бѣжуютъ,

Ангелскій речъ мѣсту впо-
вѣдаютъ:

„Христосъ
Звѣзда зъ востока ясно за-
сіяла,

Царямъ звѣздарямъ чудо
повѣдала:

„Христосъ
Царѣ-звѣздарѣ ѣдутъ въ
тую страну,

Бы поклонитесь державно-
му пану.

„Христосъ
И мы Христови поклонъ
нынѣ даймо,

И со ангелы разомъ заспѣ-
ваймо:

„Христосъ
Богъ предѣльный народивъ
ся!

Со небесъ пришовъ днесъ,
Абы спасъ усеѣхъ насъ, намъ
воплотивъ ся.

Ангель зъ неба возвѣщае:
„Веселѣть, ся, люде,
Миръ намъ всѣмъ да буде
й воля благая!“

Звѣзда ясна отъ востоку
Царямъ ся з'явила,
Въ Вифлеемъ справила къ
Христу отроку.

Триє цари ѣдутъ со дары:
Звѣзда, ста, де Христа
Невѣста пречиста въ яслахъ
посада.

Они-жь 'му ся поклоняють.
Золото и миръ
И ливанъ-кадило у жертву
даютъ.

Вѣчній царю, Христе Боже,
Даруй миръ, даруй лѣтъ
И зело для худобъ, земли-жь
уроку!

й сѣвъ самъ Христосъ
тай вечерати,

Входитъ до него божая Ма-
ти.

„Гой дай ми, сыну, водъ
пекла, ключъ,

Повыпускати всѣ грѣшны
душѣ“.

„Ой на-жь ти, мамко, водъ
пекла ключъ,

Повыпускати всѣ грѣшны
душѣ.

Лишь одну душу ба й не
пускати,

Що зневажала вѣтъ тай
мати,

Що зневажала, словомъ вко-
рила,

Словомъ вкорила, судомъ
всудила.

Ще й другу душу бай не
пускати,

Що не приймила бѣдного
въ хату,

Що не приймила, не прио-
дѣла,

Нѣкому добра не приобрѣ-
ла.

Ще й третю душу бай не
пустити,

Що йшла фальшивымъ свѣд-
комъ свѣдѣти.

Тымъ трьомъ на вѣки въ
пеклѣ горѣти,

Въ пеклѣ горѣти, въ смо-
лахъ кипѣти“.

Перше Рѣдво.

И роди сына своего первенца, и повить его, и положи его въ яслехъ: зане не бѣ имѣ мѣста во обители. — И пастыріе бѣху въ тойже странѣ, бдяще и стрегуще стражу пощую о стадѣ своемъ. — И се Ангелъ Господень ста въ нихъ, и слава Господня осія ихъ: и убояша ся страхомъ велимъ. — И рече имъ Ангелъ: не бойте ся: се бо благовѣстую вамъ радость велию, яже будетъ всѣмъ людемъ: — Яко роди ся вамъ днесь Спасъ, иже есть Христосъ Господь, во градѣ Давидовѣ. — И се вамъ знаменіе: обращете младенца повита, лежаща во яслехъ. — И внезапно бысть со Ангеломъ множество вой небесныхъ, хвалящихъ Бога, и

глаголющихъ: — Слава въ вышнихъ Богу, и на земли миръ: во человецѣхъ благоволеніе. — И бысть, яко отидоша отъ нихъ на небо Ангелы, и человецы пастыріе рѣша другъ ко другу: перейдемъ до Вифлеема, и видимъ глаголь сей бывшій, егоже Господь сказа намъ. — И прійдоша посѣпшіе ся, и обрѣтоша Маріямъ же и Йосифа, и младенца лежаща во яслехъ. — Видѣвши же сказаща о глаголі глаголанномъ имъ о отрочати семъ. — И вси слышавшіи дивилися о глаголаныхъ отъ пастырей къ нимъ. — Маріямъ же соблюдала вся глаголы сія, слагающе въ сердце своемъ. — И возвратиша ся пастыріе, славяще и хваляще Бога о всѣхъ, яже слышаша и видѣша, якоже глаголаше бысть къ нимъ.

Лука гл. II, 7—21.

Марія.

Поэма

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Уривокъ.)

„Хазяинъ дома?“

На дворѣ крикнуло. „Указъ
Отъ кесаря, його самого,
Щобъ вы сьогондя, сей-же часъ,
Всѣ на ревизію у городъ,
У городъ Вифлеемъ ишли!“
И зникъ, пропавъ той тяжкій голодъ,
Только луна въ яру гула.

Марія заразъ заходилась

Некти опрѣспоки. Спекла,
Въ торбинѣ мовчки положила
И мовчки за старымъ пошла
У Вифлеемъ. „Святая сило,
Спаси мене, мой Боже милый!“
Только й промовила. Идуть,
Сумуючи собѣ обоє,
И вбогіи — передъ собою
Козу зъ козяткомъ женуть:
Бо дома нѣ на кого кинуть.
А може Богъ пошле дитину
Въ дорожѣ, отъ и молоко
Сердешной матери. Скотина
Иде пасучи ся, рядомъ
Идуть за нею батько й мати.
И починають розмовляти
Поволи тихо. „Семіонъ
Протопресвитеръ—Йосипъ мовивъ—
Такое-то пророче слово

Сказавъ ментъ: Святый законъ
И Авраама и Мойсея
Возобновлять мужъ есеа.
И, каже, поти не умру,
Поки Мессію не узрю! —
Чи чуєшь ты, моя Маріе?
Мессія прийдѣ!“ — „Вже прийшовъ,
И мы вже бачили Мессію!“
Марія мовила.

Найшовъ

Опрѣснокъ Йосипъ у торбинѣ,
Дає та й каже: „На, дитино!
Поки що буде, укрьпимъ!
До Вифлеема не близенько,
Та й я спочину: утомивсь!“
Та й сѣли на шляху гарненько
Полуднувать. Отто-жъ сидять,
А сонце праведне швиденько
До-долу котить ся — и глядъ!
Сховало ся, и смеркло въ поли,
И диво дивнее!... Нѣколи
Нѣхто не бачивъ и не чувъ
Такого дива! Ажъ здригнувъ
Святый тесляръ. Мѣтла зъ востоку
Надъ самымъ Вифлеемомъ, бокомъ,
Мѣтла огненная зойш а,
И степъ и горы осіяла.
Марія зъ шляху не вставала —
Марія сына привела,
Єдиную тую дитину,
Що насъ отъ каторги спасла,
И пресвятая, неповинна
За насъ лукавыхъ, розналася!
А недалеко край дороги,
Отару гнали чабаны,

Та й ихъ побачили. Небогу,
Бѣ й дитяточко взяли
И у вертепъ свой принесли,
И чабаны його убогі
Емануѣломъ нарекли.

До сходу сонця, рано-рано,
У Вифлеемѣ на майданѣ
Зойшовъ ся людъ и шопотить,
Що щось непевне зъ людьми буде
Во Юдеѣ; гомонить
И тихие людѣ. „О людѣ, людѣ!“
Чабанъ якийсь бѣжить, кричить:
— „Пророчество єремїи,
Исаїи збулось, збулось!
У насъ, у пастырей, Мессія
Родивъ ся вчора!“... Загуло
У Вифлеемѣ на майданѣ:
„Мессія!... Исусъ!... Осанна!...“
И людъ розходився.

Черезъ часъ,

Чи черезъ два, прийшовъ указъ
И легіонъ зъ єрусалима
Отъ того Ирода; незриме
Й нечуто стало ся тогдѣ:
Ще дѣточки сповиті спали,
Ще купѣль грѣли матери,
Та марне грѣли, не купали.
Маленькихъ дѣточокъ своихъ:
Ножѣ салдаты сполоскали
Въ дитячій праведной крови!
Такое-то на свѣтѣ сталося!
Дивите ся-жъ, о матери,
Що роблять Ироды царѣ!

Марія навѣтъ не ховалась
Зъ своимъ младенцемъ. Слава вамъ,
Убогимъ людямъ, чабанамъ,
Що привтали, заховали
И намъ Спасителя спасли
Отъ Ирода! Нагодували
И напоили, и дали
Кожухъ и свиту на дорогу
И, неборачи, додали
Ослицю дѣйну, и небогу
Зъ тѣ дитяточкомъ малымъ
И посадили й провели
Въ ночи тайными манѣвцями
На шляхъ Мемфійскій. А мѣтла,
Мѣтла огненная свѣтила,
Невече сонце, и дивилась
На ту ослицю, що несла
Въ Єгипетъ кроткую Марію
И Нарожденного Мессію. —
Якъ бы де на свѣтѣ хочъ разъ
Цариця сѣла на ослицю,
То слава стала-бъ про царицю
И про великую ослицю
По всьому свѣту. Ся-жъ несла
Живого истинного Бога!
Тебе-жъ, сердешну, Коптѣ убогій
Хотѣвъ у Йосипа купити,
Та здохла ты; мабуть дорога
Таки завадила тобѣ!

У Нилѣ скупанье спить
Въ пелюшкахъ долѣ подъ вербою
Дитяточко. А мѣжъ лозою
Зъ лозы колосочку плете
Та плаче праведная мати,

Болиску тую плетучи.
А Йосипъ заходивъ ся хату
Изъ очерету будувати,
Щобъ хочъ укрити ся въ ночь.
Зъ за Нилу сфинксы, мовъ ситѣ,
Страшными мертвыми очима
На тое дивлять ся; за ними
На голому пѣску стоять
По шнурѣ пирамиды въ рядѣ,
Мовъ фараонова сторожа,
И нѣбы фараонамъ знать
Вони дають, що правда божя
Встає вже, встала на земли,
Щобъ фараоны стереглись.

Марія найняла ся присти
У Копта вовну; а святый
Йосипъ взявъ отару пасти,
Щобъ хочъ козу ту заробить
На молоко малой дитинѣ.
Минає рѣкъ, коло хатины
Въ повѣточѣй свой малой
Той бондаръ праведный, святый
И гадки, праведный, не має,
Барило й бочку набиває
Та ще й курникає. А ты?
Не плачешь ты и не спѣваєшь;
Гадаєшь, думаєшь-гадаєшь,
Якъ його вчити, навести
На путь святый, святого сына,
И якъ його одъ золь спасти,
Одъ бурѣ житейскихъ одвести...

Ще рѣкъ минувъ. Коло хатины
Коза пасеть ся, а дитина
И невеличке козеня

У сѣнахъ грають ся; а мати
Сидить на призьбѣ коло хаты
Та вовну зъ кушля праде.
Ажъ ось и самъ старій иде
Зъ цѣпочкомъ тихо-по-подъ тьомъ;
Носивъ у городъ шалашечокъ
Продать: йому медянничокъ,
А тѣй немудрую хустину,
Собѣ-жъ несе на постолы
Ремень доброго. Спочивувъ,
Та й каже: „Доню! не журись:
Царя вже Ирода не стало.
Чогось у вечерѣ навѣсь,
Та такъ навѣсь ся, що й опрѣгъсь.
Такое-то менѣ сказали.
Ходѣмо, каже, у свой гай,
У свой маленькій тихій рай,
Ходѣмъ до домоньку, дитино!“
— „Ходѣмъ!“ сказала, та й пошла

На Нилъ сороченята прати
Въ дорожѣ сынови. Паслась
Коза зъ козяткомъ коло хаты,
А Йосипъ сына габалявъ,
На призьбѣ сидя, поки мати
На рѣчѣ прала тѣ налі
Сорочечки; а потѣмъ въ хатѣ
Поморщивъ добре постолы
Собѣ въ дорожѣ. Та й знались
До схода сонця, по торбинѣ
На плечѣ взявши, а дитину
У двоухъ въ колосочѣ несли.

Нынѣшний Вифлеемъ.

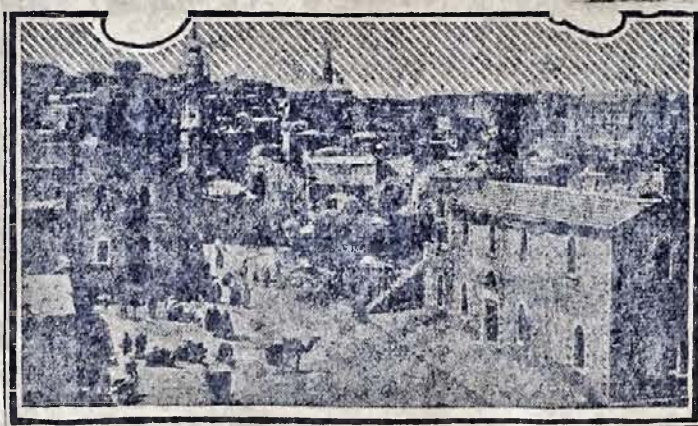
Вифлеемъ є нынѣ однимъ зъ найбільшихъ сѣлъ въ Палестинѣ и числить около 3000 душъ. Мешканцѣвъ Вифлеему уважають за найбільше интелігентныхъ зъ всѣхъ селянъ якъ живутъ въ околиці Єрусалима. Знаніи они такожъ зъ свого високого морального характеру. Цѣле населене Вифлеему є християнське, але одні держать ся грецького, другі латинського обряду. Цѣкава рѣчь, що Ібрагімъ Паша зруйновавши Єрусалимъ вигнавъ зъ водѣля Турківъ а позволивъ Християнамъ замешкати въ мѣсці де взяла початокъ ихъ вѣра.

Мешканцѣвъ Вифлеему управляють роллю зъ пильністю якою незнають ихъ сусѣды Магометаны. Жѣнки Вифлемскіє суть такъ само працюваті якъ и мушцины. И одні и другі працюють зарѣвно и въ поли и дома. Подчасъ жнивъ можна побачити неодну дѣвчину якъ въ шапцѣй прикрапеной блискучими монетами увихаєсь на поли.

Жѣнки Вифлемскіє знаніи суть зъ своєї краси и гарной поставки. Ихъ гарні поставки суть правдоподобно наслѣдкомъ сего, що они носять на своїхъ головахъ тяжкі збаны або кошѣ наповнені овочами та другі рѣчи. Знаніи они такожъ зъ своєї шляхотности, отвертости та твердості характеру. Говорять, що они походять водѣ хрестоносцѣвъ и все ще носять одягъ, котрый бувъ моднымъ въ сихъ часахъ. Одягъ сей є найкрасшимъ зъ всѣхъ, якъ носять въ Палестинѣ а прикрашений вѣнъ чудными вышивками домашної работы.

Передъ домами и на подвѣркахъ, котрі суть спѣльною власністю всѣхъ сусѣднихъ домѣвъ можна часто бачити жѣнки та дѣвчата якъ сидючи молють зерно на малыхъ ручныхъ млынахъ спѣваючи при томъ весело. Въ серединѣ хатъ другіє помагають мушчинамъ вырѣзувати хресгы та другі рѣчи зъ секарунъ остригъ, якъ находятъ ся въ перскѣмъ заливѣ. Тѣ рѣчи вироблювані неумѣльными руками представляють неразъ

немалу артистичну вартѣсть. На деякихъ бѣльшихъ скорупахъ вырѣзують они цѣлы образы, представляючі рождество Йесуса и т. п. Мешканцѣвъ Вифлеема ведуть немалый гандель на Выходѣ и въ другихъ краяхъ выробами зъ мушеля, зъ оливного дерева и зъ чорного камня, якій добувають зъ Мертвого Моря.

Видъ нынѣшняго Вифлеему.

Хаты Вифлемскіє дуже порозкидувані безъ найменшого порядку. Въ цѣломъ Вифлеемѣ є властиво лише одна улиця заслугуюча на сю назву а є нею дорога ведучи на рынокъ. Хто заѣде до Вифлеему мусить въ конечности звиджувати мѣсто пѣшки та спинатись по каненистыхъ а вузкахъ проходахъ полишенныхъ помѣжъ доимами. Декотрі одні кѣ зъ тыхъ проходовъ мають доволѣ широкий камѣнный сходы. Домы збудовані по найбільшій часті зъ бѣлого вапняка, одні кѣ майже всѣ они низенькы и покрыты плоскими дахами, що єслужать замѣсто улицъ, бо одні дома коло другихъ стоять дуже близько. Бѣльша часть домѣвъ має лише одну комнату и одѣй дверѣ, що выходять на улицю. Сѣ дверѣ єтотъ всегда отворомъ, готові приняти подорожного; гостинність є характеристичною цѣхою всѣхъ мешканцѣвъ Палестины. Въ наслѣдокъ сего все, що дѣєсь въ одѣй хатѣ, є сейчасъ знане въ другѣй хатѣ и жадна тайна не укрьєсь передъ очима або слухомъ сусѣдѣвъ. Въ сей спосѣбъ всѣ мешканцѣ одного села єуть собѣ „сусѣдами“.

Въ Вифлеемѣ нема уличныхъ лампъ и тому люде вертають до хатъ и замыкають за собою дверѣ скоро пѣсля заходу сонця.

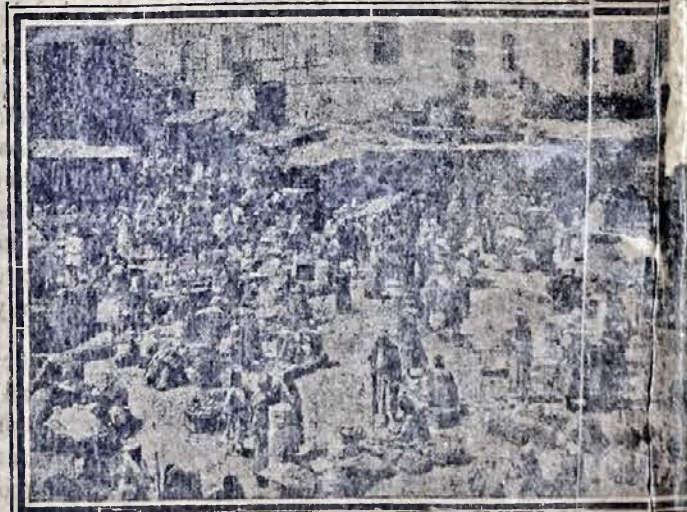
Майже весь бизнесъ водбуває ся рано на рынку. Тутъ гандиѣ закупають потрібну имъ пищу водѣ перекупнѣвъ, що нерѣзъ цѣлыми годинами торгують ся о цѣну одного предмету.

Хаты Вифлемскіє уряджені въ серединѣ дуже просто. Въ внянй подѣстѣлки, якѣхъ уважають вмѣсто

постелей складають на день на полицѣй стоячі въ одномъ кутѣ хаты. Въ другѣмъ кутѣ стоить звычайно великій збанъ зъ водою. Сей збанъ наповняють жѣнки два разѣ денно водою, котру берутъ зъ спѣльной керниці. Прѣкерниці збирають ся товаришки, тутъ запѣзнають жѣнки одні зъ другими и звѣдси розходять ся звычайно мѣжъ народъ всякѣй новины и сплетнѣ.

Малый ручный млынокъ находить ся въ кожѣ хатѣ. Печи мають глиняны. На печи стоить звычайно цѣлый день горня зъ кавою або великій горнець и повненный рыжомъ або бобомъ, що становлять голодѣ поживу тамошнихъ людей. На стѣнахъ тыхъ, що держать ся грецького обряду можна найти, ще позолоченны образы святыхъ а на стѣнахъ латинниковъ невеликіє хрестики. Вифлемцѣвъ суть дуже горді зъ того, що они мешкують мѣстечко, въ котрѣмъ родивъ ся Спаситель.

Найцѣкавейшою рѣчею въ Вифлеемѣ є церковь Рождества зъ окружающими єѣ грецькими и латиньскимъ монастырями. Церковь сю казала побудовати св. елѣна въ 335 року на мѣсці, на котрѣмъ якъ кажутъ, прійшовъ Христосъ на свѣтѣ. елибѣ ся церковь була збудована пѣсля плану св. елены то була прекраснымъ будынкомъ, але задля невѣдомыхъ причинъ церковь не зѣстала выкончана пѣсля єѣ плану. Мимо сего навѣтъ такъ якъ ся церковь теперъ выглядає, представляє она доволѣ хорошій видѣ.

Вифлемскій рынокъ въ торгѣный день.

Церковь ся є въ спѣльномъ посѣданю Грецькихъ и Латиньковъ и Вѣрменъ зъ котрыхъ кожѣй занимають припадаючу на нихъ часть, а окрѣмъ сего мають и маленький каплички въ томъ самѣмъ будынку. Крѣмъ лю надъ сею церквою мають Турки и водѣдаютъ єѣ сѣдане рѣжній святѣй мѣсця тымъ, хто заплатить

Родина Вифлемцѣвъ.

Радість ся!

жаний Панове Уряд-
ки и Члены Р. Н.
Союза!

Серце наше радує ся и
веселить ся з трьохх при-
чинъ, що новонароджений
Христосъ завитає и в на-
шу бідну руску хату тут
на чужині и звеселив на-
шу руску родину. За
цього дня закончить ся
рідок а з нимъ по-
закончить ся вся

Желаємо всімъ веселихъ
Святъ Родздяныхъ а зара-
зомъ засылаємо вже впередъ
поздоровлене и желане зъ
Новимъ Рокомъ.

Працюймо далі веспіль-
но и не уважаймо на жад-
ні перешкоди а успіхъ
буде певний!

Зъ Богомъ впередъ!
Водъ головного уряду Р. Н. Союзу
в Америці.

О. М. Стефановичъ, профдатель,
С. Ядловскій, секретарь,
А. Шарпона, касієрь.

Що чувати в світі.

ПОЛІТИКУ президента
Рузвелта и его правитель-
ства починають острокри-
тикувати в конгресі. При
дебаті надъ справою па-
намского каналу, сенаторъ
Морганъ накинувъ с на
правительство за его ста-
новище в справі прого-
лошення независимости Па-
намы и на горячу вдачу
президента. Першій разъ
в житю — говоривъ вінъ
— соромлю ся за сню
вотчину, котра переймає
ся заборкою політикою и
не перебирає в средствахъ,
щобъ тільки мати геґем-
нію надъ полуднево-амери-
канскими державами и ка-
наль черезъ Панаму. Е
наслідокъ сего Сп. Держе-
вы стоять нині на военній
стороні супротивъ Колум-
біи и хто знає, що зъ того
може вийти?

Президента Рузвелта по-
рівнавъ бесідникъ зъ цѣ-
саремъ Вильгельмомъ. Оба
они мають однакову вдачу.
Одній и другій готовий
проголошувати нині неза-
висимість якоїсь держави,
анектувати ея яко своєю
власністю. Зъ того заклю-
чаю — кінчивъ сенаторъ
Морганъ — що президентъ
находить ся підъ впли-
вомъ очайдухівъ и аван-
тюризмів.

Ще острійше нападавъ на
президента в низшій па-
латі конгресу република-
нець Дінсморъ. Сей дока-
зувавъ що справу панам-
ского каналу можъ було
поладнати чесною дорогою,
безъ крутихъ и неприродно-
го естования Панамы. В
кінці закинувъ президен-
тові, що вінъ прямо нару-
шивъ конституцію, зъ чого
повиненъ оправдати ся пе-
редъ трибуналомъ народа.

В обороні президента
промовлявъ сенаторъ Гімъ,
зъ Илинойсь, та его оборо-
на була дуже слабка.

ВѢЧНИЙ безпорядки и
довгий рядъ революцій на
острові Гайті можуть лег-
ко скінчити ся его прилу-
ченемъ до Сп. Державъ.
Американці водъ давна ма-
ли апетитъ на той гарний
и богатий острівъ, а те-
перъ коли в протягу од-
ного року вибухла тамъ пя-
та з ряду революція, за-
говорено головно про его
анектоване. Сенаторъ Гей-
борнъ зъ Айдаго внісъ
навѣть онотды в конгресі
спільну резолюцію, якою
домагає ся водъ правитель-
ства заведеня ладу в ре-
публикахъ Сентъ Домінго и

Гайті та прилучена остро-
вотъ до Спол. Державъ.
Чейже ясно сказано!

Конгресъ не ухвалить
вправді, щоби сейчасъ а-
нектувати острови, бо бать-
ки нашої республіки е о-
бережними людьми, та за-
те можуть они взяти ся
на хитрощі. Именно може
конгресъ здати сю справу
на президента Рузвелта, а
той вже все зробить якъ
слѣдъ. Такъ само було зъ
панамскимъ каналомъ.

ВЫСША палата конгресу
потвердила онотды цловий
договоръ зъ Кубою 57 голо-
сами противъ 18. На осно-
ві сего договору цло на
кубанскій товары, спрова-
джувані до Сп. Державъ,
буде о 20 процентъ низше,
чимъ було досі, а цло на
товары американскій, вы-
вожені до Кубы, має бути
о 20 до 50 процентъ низше
водъ товарівъ, що походять
зъ иншихъ державъ.

ВСТ поступові елементи
свѣта, кождий, кому добро
людства лежить на серці,
е ворогомъ Росіи. Посоль
Бесель, проводиръ нѣмец-
кихъ соціалістівъ, громко
протестувавъ сими днями
в нѣмецкомъ парламенті
противъ поведеня свого
правительства, котре почи-
нає братати ся зъ Росією,
а при той нагоді звертавъ
увагу на се, що дѣє ся въ
Росіи.

Держава царя — сказавъ
Бесель — е фактично гнѣ-
здомъ тьмы, державою вар-
варствъ. Весь цивілізований
світъ повиненъ протесту-
вати противъ мерзкихъ дѣлъ,
жорстокоостей и звѣрствъ
російского правительства,
в братати ся зъ нимъ. Бе-
сідникъ покликавъ ся на
рідню жидівъ в Кишеневі
яка була дѣломъ пра-
вительства, потоплене ты-
сячівъ Китайцівъ в рѣцѣ
Амуръ черезъ російского
генерала, на страшный
гнѣтъ поневоленыхъ наро-
дів, и на акта, найдені в
штѣта Вайштайна, зъ
котрихъ виходить, що царъ
и ег правительство знали
добръ, що дѣяло ся въ Сер-
біи передъ убійствомъ ко-
роля Александра черезъ за-
говорниківъ и були точно
поинформовані про при-
готовленя до заговору. По-
мимо того нѣхто не осто-
рѣгъ короля — отже ясно,
що царъ изъ своимъ прави-
тельствомъ брали участь въ
тотъ убійствѣ.

Звѣрства, якихъ допускає
ся царскій урядъ — кін-
чивъ Бесель — е ганьбою
цивілізації и державъ, ко-
три зачіляють ся до циві-
лізованихъ.

ПРО ЛОВИЙ скандалъ
въ родин австрійского цѣ-
саря з'являє часописъ
„Frankfurter Zeitung.“ И-
менно 20-літня архикня-
гиня елизавета, одинока
дочка помршого престоло-
наслідникъ Рудольфа, а
водъ 23. сѣчня 1902 р. же-
на князя Оттона Віндп-
греца, малъ застрѣлити о-
ногды любовницю свого
мужа, співачку Зиглеръ.
Архикнягиня дознала ся
водъ когось, що еи мужъ

бавить ся зъ любовницею
въ своихъ апартаментахъ.
Розлючена страшенно взя-
ла револьверъ и однимъ
выстрѣломъ ранила служ-
ащого, котрий не хотѣвъ
допустити ея до апарта-
менту мужа, а другимъ у-
била співачку, яку дѣй-
сно застала зъ мужомъ.
Трета куля була мабуть
призначена для невѣрного
мужа, та сей веспѣвъ роззо-
ружити архикнягиню и
тымъ робомъ спасъ свое
житє.

Дѣяло ся се в Празѣ,
стол. Чехин.

ЖЕНЩИНЫ в Даніи
одержать право голосованя!
Міністеръ справъ внутрѣш-
нихъ предложивъ в дань-
скомъ парламенті проектъ,
посля якого всѣ женщины,
котрі платять податки, ма-
ли бы одержати право го-
лосованя при выборахъ
комунальных. Ровночасно
введено-бы тамъ тайні вы-
боры.

АВСТРИЯ, Нѣмеччина, И-
талія, Туреччина, Испанія
и Греція грозять Сербіи,
що зорвутъ зъ нею диплом-
матичні зносины, коли она
не покарає убійниківъ ко-
роля Александра. Телегра-
мы звѣщають, будьто бы
послы згаданихъ державъ
опустили вже Сербію и
розвѣхали ся домівъ.

Бувъ-бы се новый и тяж-
кій ударъ для короля Пе-
тра Караджорджевича. Сер-
бія, збойкована черезъ
сумевий державы, не мо-
гла бы довго дихати, а ту
годъ карати убійниківъ,
котрі е спільниками ново-
го короля.

РЕПУБЛИКАНСКА пар-
тія має вже таку силу въ
испаньскомъ парламенті,
що загадує перевести рядъ
реформъ, котрі мають звіль-
ня переобразити монархію
въ республіку. Наслѣдкомъ
сего подалося до дімісії до-
теперѣшне міністерство. В
складъ нового міністерства
увойде такожъ кількохъ
республиканцівъ.

ЗОНЧЕВЪ, проводиръ ма-
кедонскихъ повстанцівъ,
ѣде до Америки в цѣли
агітації. Въ переїздѣ че-
резъ Відень заявивъ вінъ
онотды, що на весні му-
ситъ прийти до війны
Болгарією и Сербією зъ од-
ної, а Туреччиною зъ дру-
гої стороны.

ТЕЛЕГРАМЫ звѣщають,
будьто-бы вь послѣдній
хвили зависли зновъ на да-
лекомъ сході гробніи воен-
ной хмары. На японьску по-
ту мала відповѣсти Росія,
що не може, теперъ выцо-
фувати ся зъ Манджуріи а-
нѣ бути больше уступчиво-
ю для вымогівъ Японіи.
Наслѣдкомъ сего почала
Японія приготавли ся до
війны зъ нею и то зъ та-
кимъ посильхомъ, що годѣ
уже посуджувати ея объ
якій небудь хитрощі. Добре
поинформовані круги до-
казують, будьто-бы Япон-
ці мали запевнену помочъ
Англіи та Америки и звод-
си ихъ смѣливість.

Войны можна надѣяти
ся кождою хвилѣ.

Дописи.

Лисовія, Кони.

Народне свято в Ан- соніи.

Заповѣджено на день 1.
сѣчня 1904 торжество по-
свяченя памятника на мо-
гилѣ пок. о. Антонія Вон-
чевского водбулось тамже
справді величаво.

Американська Русь зо-
бралась громадно абы по-
шанувати память, одного
зъ найблпшихъ сыновъ Ру-
си-Украины, найщиршого
патріота заморской Руси,
що зложивъ свои кости на
вольной Американской
земли.

Уже вь навечеріе торже-
ства прибуло 6 священни-
ковъ, товаришівъ и почи-
тателівъ покойного а дру-
рого дня рано приїхавъ о.
Арданъ.

По короткомъ відпочин-
ку поспѣшили священники
до церкви сповѣдати вѣр-
ныхъ що численно присту-
пали до сповѣди позаякъ
бувъ се такожъ рідъ місії.

По сповѣди відправлено
за душу покойного пара-
стасъ, до котрого стануло
7 священниковъ. Але не
бувъ се звичайный пара-
стасъ, — се бувъ плачъ
— молитва за душу брата,
що такъ вчасно покинувъ
свою рідню.

Священникамъ, товари-
шамъ покойного тиснулись
слезы до очей коли поми-
нали вь молитвѣ его имя
а зобраніи вѣрній, его влас-
ній парафіяне и прибувші
зъ другихъ сторонъ не у-
стами але сердцемъ співали
молились а всімъ намъ
здавалося, що духъ покой-
ного уносить ся понадъ
нами. Такихъ парастасівъ
не такъ часто лучаєсь ба-
чити и чути.

Другого дня рано зновъ
сповѣдалися вѣрній, були
читаніи литургіи а о 9. год.
стали до соборной Службы
Божой оо. Велигорскій,
Тимкевичъ и Добротворъ.
Другі сповѣдали. Церковь
була переповнена вѣрными.

Що було сказано о вчера-
шномъ парастасѣ то само
повторилось, навѣть вь
вышшомъ степені, на Служ-
бѣ Божой.

По Службѣ Божой вы-
рушивъ похідъ на цмин-
таръ для посвяченя памя-
тника. Похідъ се бувъ
справді импонуцій. На
передѣ йшла американська
хоругва, за нею хрестъ
и хоругви церковній, даль-
ше братство св. Петра и
Павла вь порядныхъ мун-
дурахъ зъ жалобными вод-
знаками, братство сестрич-
не св. Ольги, по томъ ду-
ховенство, делегаты: Д.
Ванько зъ Jersey City,
Мартинъ Пелехъ и Авк. Те-
лепъ зъ Yonkers, N. Y.
Демьяновичъ зъ Waterbury,
и Ив. Венцко зъ Seymour,
Сопп., вь кінці величезне
число прочихъ участниковъ.

На могилѣ Покойника
промовивъ о. Дмитрівъ та-
кими словами:

„Не умирає душа наша.

Память праведного зъ похвалями.

Поневолена Русь-Укра-
ина богата вь могилы сво-
ихъ найблпшихъ сыновъ —
богата вь могилы моло-

дыхъ, вь самомъ цвѣтѣ вѣ-
ку, подъ тягаромъ праці
знесиленихъ упавшихъ ге-
роівъ народного дѣла.

Поневолена и понижена
ея церковь сумує надъ но-
воджалованными робѣтні-
ками.

Та вже хіба така доля
наша, що мусимо покрыва-
ти сирого землю найкра-
спій нашъ цвѣтъ, найблп-
пшу надію нашу.

Ще не давній часы, якъ
вь найбільшій потребѣ на-
родныхъ силъ, закопале
вь сирю землю Русь-Укра-
ина такихъ молодыхъ на-
родныхъ проводниковъ, якъ
Навроцкій, В. Барвѣнскій,
Бобикевичъ, Олесківъ и др.

Одного зъ такихъ робѣт-
никівъ высладала батьків-
щина за море зъ заповѣ-
томъ: праця для народу,
борба за права рідной цер-
кви!

Ще и рідъ не минувъ,
якъ цѣла Ам. Русь здри-
гнулась на звѣстку про
смерть незабугото о. Анто-
на Вончевского. Ще и рідъ
не минувъ, якъ всѣ свѣ-
домі Русины, якъбы жов-
нѣры на рукахъ зъ поля
битвы воднесли свого геть-
мана на вѣчний спокій.
Ще на томъ гробѣ не зо-
вали цвѣты смутку и жа-
лю — а вже мы нинѣ гро-
модно зобрали ся, щобъ о-
пять воддати честь Покой-
ному-Робѣтникуви, и щобъ
на его могилѣ покласти св.
крестъ — знамя правды и
любви.

Та подъ тымъ св. зна-
комъ, котрий е и симво-
ломъ житя Покойного зло-
жили мы, здаєсь, якъбы вче-
ра, чоловіка характерного,
патріота щирого, священни-
ка примѣрного, товариша
любного и милого. Подивѣт-
ся тамъ вь глубину той мо-
гили — тамъ подъ тымъ
каменемъ тяжкимъ, на три
сяжніи глубоко вь земли,
вь дорогій домовинѣ спо-
чиває чоловікъ характер-
ный, патріотъ щирый, свя-
щенникъ примѣрный, това-
ришъ любый! Вь останне
погляньте.

А нѣмъ полишимо ту
святую могилу, а нѣмъ по-
святимо той крестъ, ко-
трий має на вѣки сторо-
жити нашихъ святощівъ,
мы зобраніи ту маємо поса-
дити незабудки на той
святій нашій могилѣ. А
ти незабудки, що будуть
обгортати ту святую могилу,
то праця за українсько-
рускій народъ и борба за
свою рідну руску, не ла-
тиньську церковь; якъ се
сповнимо — будемо годні
помолити ся на гробѣ По-
койного, бо сповнимо его
заповѣть“.

Посвяченя надгробного
креста довершивъ секре-
таръ Рады Духовной о. Ма-
каръ.

Опосля відспѣвано ея
„Вѣчная память“ Покой-
ному а фотографъ во-
фотографувавъ цѣлу гру-
па зъ памятникомъ
вь томъ самомъ по-
рушивъ похідъ назав-
тра.

На торжество на-
такожъ телеграмы, водъ
честь Покойникуви и
кучнямъ память его.

Зъ Лемківщини, Галичина.

Лихі часи настали тепер для худобних дівчат, бо якъ придуть сваты сватати, то неспросать о руку дівчини, але о стібки. Одного разу, пару неділя тому назадъ прийшовъ Василь до Насті просити о руку. Рада въ раду выпали собі на смілоість, а потімъ сваты въ имени молодця Василя питають ся господаря дому: Господарю! и якъ же вы зробите зъ нами, чи мы достанемо по що мы ту прийшли? Господарю. Я не знаю, бо я худобний а вы певно більше схочете якъ мене свати. Сваты въ имени Василя говорять: мы бы хотіли одъ васъ Настю и 8 стівокъ. У насъ ґрунтъ великій, буде на чомъ робити и куды воли та коровы пасты. — Добре, добре, каже господарю, але мене не встаніть на вісімъ стівокъ, вы замного хочете одъ мене. Сваты: — не много, не много! Намъ инде дають тисячъ, але Васильови лѣпше подобає ся Настя то одъ васъ менше хоче о двѣ стівки. И дальше радилъ, радилъ, але ничъ неспішли тільки собі підпили тай зъ нѣчимъ пішли. Отець до Насті говорить: — Знаєшь Настусю, тобѣ лѣпше до Америки піти, тай мене не виведешь на великій кельчикъ, бо о сто пятдесять екше якъ о вісімъ стівкѣ.

В селѣ Клопотниці коло Перегримки, повѣтъ Ясло, живѣ собі мельникъ при фольской рѣчцѣ, та пекучавъ пшеницю, якъ польска пословица каже, чивъ пшентекъ чивъ свѣянтекъ — чи недѣля чи свѣто. Меле якъ тільки мае що, а хотѣй прийдѣ и каменъ поковати, то недбає чи то недѣля чи свѣто, чи въ церкви утренью правять чи службу Богу, то все одно. Але доки, якъ кажуть, збанокъ воду носити то носити, але прийдѣ часъ що ся ушко урве тай по збанку. Такъ и зъ нашими мельниками стало ся. Бувало повна млинница клекоту, лоскоту, повна и хата прокладъ, якъ кажуть, на чомъ стоить. Бувъ то чомъ влосливий, нетерпеливий, любивъ прокляти якъ горѣвку и яке жите така була смерть. Бувъ на загоны и тамъ вѣвъ ся и заснавъ вѣчно. За жита не вѣвъ вѣвъ церковь, утенья то и померъ священника и безъ всякого порядку.

Въ Перегримцѣ не вѣвъ такъ матѣрь и шановала, що сваты выкинула за не мати бѣжучи. Матѣрь потрапила ся вѣстовъ въ двѣ вѣва якъ ударила вѣдѣла ма- цѣ палець. Матѣрь водвезли до Ясла и болю умерла. Того року бо до Америки иде вѣвало четверо: вѣ и двѣ дѣвчата. Телѣвъ же

третимъ разомъ, Марія Телѣвска, Телѣв Дудра и О- сифъ Телѣвъ сынъ Гриця Телѣва, клопець. Дѣвчата до Нью-Йорку, а Телѣвы до Олифанту. Вѣдѣвъ насъ въ Роздѣлю естѣ вѣхъ въ Америцѣ звышь сто пѣдесять (160) а зъ Боднарки звышь 300.

Андрей Пилип.

Зъ Trenton, N. J.

Въ нашомъ мѣстѣ е до- сыть Русинѣвъ, але що зъ того, коли угорскій гово- рять по найбільшій части по словенски а галицки зновъ польщать ся та вѣста- дають ся своєю бесѣды и вѣры. Вже неразъ чувъ я якъ Англича питають ся нашого чоловіка що вѣнъ за одѣнь, то вѣнъ водказує, що Полякъ, думаючи, що По- лякъ щось лѣпше якъ Ру- синъ. Але коли Англича до- вѣдають ся познѣйше якій вѣнъ е, то называють такого потому „крийзі“ и смѣють ся зъ него, що водрѣкаєсь свои народности. А то вѣста- дати ся анѣ вырѣкати ся свого нема чого, бо якимъ ся хто народивъ такимъ му- сить остати а зъ переклѣ- чикѣвъ кождый розумный лишъ засмѣе ся.

В. Дубчакъ.

Зъ Нраисбургъ, Па.

Дня 21-го Децембра за- било тутъ Русина именемъ Миколая Хруща, що похо- дивъ зъ села Рендѣ, пов. Сянокъ въ Галичинѣ. Заби- ло его у майнахъ де небо- щикъ робивъ. Запалювавъ два разы скрипка, але коли другій разъ запаливъ ста- лось нещасте: не вѣгитъ у- течи а огонь такъ сильно вдаривъ, що кинуло его на землю и ползало ему кри- жѣ. Умираючого привезли до дому и вѣнъ жадавъ ру- ского священника до сповѣ- ди, але, що мавъ жѣнку польку и належавъ до бр. св. Кир. и Методія, що сто- ить въ Обществѣ, то не зробили его воля, не посла- ли по руского священника, але закликали польского. Той его исповѣдавъ, по- чѣмъ небощикъ воддавъ Богу духа. Жадного члена зъ того братства до котро- го вѣнъ належавъ не було въ нощи коло тѣла, бо то хрунѣ, хіба що радикалы прийшли посидѣти тѣ, що близше мешкають, хочъ вѣнъ до ихъ братства не належавъ. Тѣ братя, до ко- трыхъ вѣнъ належавъ, хотѣли дати тѣло поховати на словенскѣмъ цминтари, щоби ихъ твердо-уніятскій священникъ дещо заробивъ (бо, кажуть, не має зъ чо- го жити), але жѣнка сказа- ла имъ, що коли они такі люде, що анѣ одѣнь зъ нихъ не прийшовъ, посидѣ- ти якъ тѣло лежало за 4 нощи, то она его дасть по- ковати де сама знає и по- ковала его на польскѣмъ цминтари. Ще казала, що они только любятъ людей у братствѣ коли живи и платять, тогды ихъ не- ретякають до себе (небо- щикъ належавъ давнѣйше до „Союза“) а коли хто умре, то за нимъ анѣ не- те брехне. И такъ дѣвсно було, що только сама же-

за небога мусѣла ся вѣсѣмъ клопотати а „братѣвъ“ не було.

А ще ся хвалить, що до ихъ Общества много людей приступає — то слава безъ пожитку. Тѣште ся непе- ченымъ хлѣсомъ, коли- сте негодный одного Русина поховати тѣло ажъ Поля- ки вышихъ небощикѣвъ хо- ваютъ. Видно, що Поляки лѣпше серце мали якъ тверді уніаты Русины вѣдѣ Общества, бо поховали его хочъ не належавъ до ихъ організації. Добре крутити якъ ся е де змістити. Лю- де що мешкають на дру- гихъ плеязахъ и не зна- ють порядковъ твердыхъ у- ніятѣвъ — може, имъ еще и вѣрять, але мы що тутъ мешкаємо видимо дуже добре на власні очі якъ они поступають. С. С.

Зъ Олифантъ, Па.

Заповѣджене представле- не театральне водбуло ся у насъ дня 25-го Децембра на латиньске Роздво. Ама- торы грали образецъ зъ по- дѣй аграрныхъ страйковъ „Страйкъ“. Авторъ о. Ник. Струтинскій хотѣвъ пока- зати публицѣ руско-амер- иканскій вѣтъ тѣ надѣжи- тя рѣжныхъ властей, якій дѣють ся въ Галичинѣ при страйкахъ. Аматоры, зва- живши на дуже скупе чи- сло пробѣ, грали загально добре. Гостей зобрало ся выще 5 сотокъ. У насъ вод- чувавъ великій бракъ лі- тературы драматичной. — Особливо здалибъ ся дуже театральні образки агіта- ційній такъ зъ нашого аме- риканского жита — онибъ далеко больше заинтересо- вали людей, якъ подѣзъ изъ старого краю, деякими лю- дямъ вже майже чужий.

Гостѣ.

Зъ Нью-Йорку, Н. Й.

Дня 17 Децембра. 1903 тов. „Зоря“ обходило тор- жественно 3-лѣтню рѣчни- цю свого заснованя. О 10-ій рано згаданого дня водпра- вивъ о. Подгорецкій въ Jer- sey City, N. J. Службу Бо- жу на интенцію товариства а опѣсля выголосивъ водпо- вѣдну проповѣдь, загрѣва- ючи усѣхъ щобѣ и дальше трудились надъ розвоємъ товариства а вѣнци вѣсѣ основателямъ и членамъ „Многая лѣта“.

О 8-ій вечеръ зобрались члены въ гали де водбува- ють мітинги — надѣ две- рима котрой першій разъ красувала ся гарна руска записъ: „Товариство Зоря“. Тутъ члены засѣли до спѣльной гостини и забав- лялись прекрасно при спѣ- вѣ пѣсень „Не пора, не по- ра“ и другихъ.

Членъ товариства, А. К.

60-літній паякѣвъ плѣтъ е вѣсѣ лѣтъ 5 Русинѣвъ а хѣтѣли бы ете приступити до Союза, то за- ложѣть собі маленьке братство и напишѣть про се головкому секретарю S. J. Jersey City, N. J. дасть близкій поясненіє, шле потрібні рѣчи.

ПѢСНЯ.

А въ девять сотѣ третѣмъ роцѣ Мавъ я досѣть слѣзъ у оцѣ, Плакавъ якъ выѣздивъ зъ дому, Но не казавъ ничъ тѣлому Якъ ма серце болѣло!

Було то въ маю, весною, Якъ пращавъ ся зъ родиною, Зъ пріятелями моими Серцю мою дорожину — Серце зъ жалю пучало!

Попрашавши маму, тата, Пріятельвѣ, сестру, брата Хотѣ ся серце на повѣ крає Мѣла бѣда выганає

За хлѣбомъ шукати въ свѣтъ!

Сѣвъ въ колею, задумавъ ся: Ахъ мой Боже на щомъ здавъ ся? Анѣ шастя анѣ долѣ, Поддаю ся Божѣй волѣ, Най такъ буде якъ Богъ дасть!

Бѣду черезъ мѣста, села, Душа моя невесела: Лишивъ жѣнку, лишивъ дѣти, Самъ мусѣвъ въ свѣтъ полетѣти, Щобѣ долю поправивъ!

Пріѣхавъ я до Кракова И ту бѣда однакова. Сѣвъ на колѣй тай погнавъ ся Ажъ за три дни я доставъ ся Та до мѣста Гамбурга!

Въ рѣжній чуда надививъ ся, А на морю набѣдивъ ся: Анѣ вѣсти, анѣ спати, Зъ ложка тяжко ся підняти Такий хорый, що ажъ страхъ!

Въ такой бѣдѣ двѣ недѣли Черезъ море мы летѣли; Досѣть бѣды, страху маю, Не гадковъ ся потѣшаю: Въ Америцѣ буде рай!

А на шифѣ нарѣвають, Други скачуть и сѣвають А въ менѣ ся серце крає А жалѣ слезы вытискає — Но до Бога вздыхаю!

Въ такой шумѣ, въ такой крику Доставъ я ся въ Америку А ту чужа мова, люде — А щомъ зѣ мною теперъ буде, Яку собі раду дамъ!

Пішовъ на бордъ до родана, Родакъ ласый якъ собака: Якъ не вѣсти давъ и спати Та штирнайцѣ казавъ дати За лѣсѣць долларикѣвъ!

Выбачайте а у мене Нема цента у кишени А ту жѣнка наша зъ краю: „Давай грошѣ!“ — я не маю — Хотѣ йди тай утопи ся!

Горе бѣдному на свѣтѣ, Бѣда въ зимѣ, бѣда въ лѣтѣ. Боже, Боже милостивый Чомужъ я такъ нещасливый На той свѣтѣ народивъ ся!

Вѣдѣ фабрики до фабрики Ходжу, подерѣ черевини, Жѣнку цѣлкомъ безъ охоты, Анѣ грошей нѣ работы Бѣда, тай бѣда!

За шѣсть недѣль такой муки Доставъ я ся въ добрый руки: У пекарни муку возу, Мало житѣмъ не наложу Такъ горенько працюю!

Муку возу, муку сѣю, Въ Божѣмъ вѣладу все надѣю: Милостивый, святый Боже, Поддай ласку и поможи Хотѣ що-то заробити!

Муку сѣю, тѣсто мѣшу, Свою бѣду якъ жѣмъ тѣшу И Господа Бога молю, Щобѣ поправивъ мою долю До родини повернути!

Николай Рогозовичъ, Philadelphia, Pa.) родомъ зъ Чопичинѣвъ, повѣтъ Гусятинѣвъ, Галичина.

Надѣслано.

До хвального заряду фір- мы The Aug'o Continental Travelling-Office, (Англо-Континентальне Бюро-по- дорожжю) 1400 McKean Street, Philadelphia, Pa.

Я Семенъ Тимошкѣвъ веі Словинскій замешкалый въ Philadelphia, Pa. на Монгое Street, ч. 210 а приналежный до громады Высоцко повѣ- ту бродского въ Галичинѣ, вѣдучи до Америки не вы- мельдовавемъ ся бувъ въ краю у своей зверхности громадской а водтакъ я о- пустивъ одѣнь вафенібу- нокъ и одну котролю. По- неже хочу колѣсь вертати до краю, а боявемъ ся, що- бы мене не взяли за дезер- тера и потому не укарали, тожъ звернуземъ ся зъ тѣмъ справовъ до Вашей фірмы и за мале вынаго- роджене Вы выбавили мене зъ клопоту. Менѣ за не- довгій часъ прійшовъ насъ подтвержденый черезъ кон- зуля и ухвала, що мой ва- фенібунокъ зостаъ водло- женый на часъ познѣйшій, а кара за занедбане кон- тролѣ и за тое, щомъ не- вымельдовавъ ся водѣзжа- ючи зъ краю — зостала ме- нѣ дорована. Отже я теперъ дуже урадованый тимъ, що можу вже спокійно верта- ти до дому и менѣ здає ся теперъ такъ, якъ бы менѣ камѣнь зъ грудей злетѣвъ.

Дальше я у Васъ купо- вавъ шафѣзарту для своей сестры и помимо того, щомъ менше у Васъ запла- тивъ, нѣжъ другій жадали, сестра моя вѣхала лише 6 день водовъ и була дуже вдоволенна зъ вѣкту и зъ обслуги на кораблі.

Врештѣ я черезъ Вашъ Банкъ пославъ грошѣ до краю и не лише щомъ за пересилку заплативъ о по- ловину менше, нѣжъ бе- руть другій, але вже 18-ого дня по высланю грошей. Вы менѣ показали реце- нись зъ европейской поч- ты, що грошѣ вже въ краю водобраны.

Я за то все не въ ста- нѣ Вамъ водвѣчитись, якъ повиненъ, бо то все, що я Вамъ заплативъ, е нѣчимъ за тое добро, що Вы ме- нѣ зробили, для того бо- дай въ той способъ пріи- мѣть прилюдно мою най- сердечнѣйшу подяку. Я га- даю, щомъ высказавъ Вамъ въ той способъ подяку та-

кожѣ и водѣ иншихъ мо- ихъ Товаришѣвъ-Русинѣвъ тутъ замешкалыхъ, котрі свой интересы у Васъ по- лагоджували и всѣ зъ Васъ дуже вдоволены. Най Богъ спомогає Вашому бизнесо- ви, котрого зарядѣ е чисто рускій и чоловікъ якъ до Васъ прийдѣ, то чѣе свое руске слово, обходите ся зъ кождымъ грѣчно и кож- дый въ Вашомъ Бюрѣ чѣе ся якъ бы у свое въ краю. Кождому, о комъ лише бу- ду чути, буду все только Вашу фірму поручати.

Зъ высокимъ почитаніемъ Семенъ Тимошкѣвъ, веі Словинскій.

Читайте дѣти!

Въ Америцѣ маємо вже споре число рускихъ шко- ларѣвъ. До кождой зъ тыхъ шко- ларѣвъ, въ демакотѣ въ Га- естѣ повывше 100 дѣтерес- Сподѣємо ся, що всѣ ітѣ а- кій школярѣ учать ся зѣ- брѣ, але „Свобода“ хотѣ бы знати, котрі дѣти учѣ му- ся найлѣпше. Щобѣ отаке довѣдати зъ „Свобода“ и на- ситѣ всѣхъ рускихъ шго. лярѣвѣвъ и школарѣвъ, и бы переписали власнору- но стипсочъ „Рѣдна мова“ (вѣнъ знаходитъ ся на сторонѣ въ читанцѣ пр- значеній для другихъ клас- сы) и заслали его до редак- ции „Свободы“ найдальше до 15-го Януара 1904 року. Хто найкрасше, найчистѣ шѣ и безъ блудѣвъ пер- шѣ сей стипсочъ водвѣржѣ не въ нагороду 3 долларѣвъ, хто другій зъ ряду ре- рѣпше стипсочъ сей лѣпше — достане 2 долларѣвъ, а хто третій зъ ряду и лѣпше ся справити — достѣ ло, не одного долѣра.

Кожда руска школярѣ вал- або школярѣ въ Сполуче- ныхъ Державахъ — Канадѣ, об- безъ взгляду на тое де ме- кає и до якои школы х- дѣть, нехай прішле на- сѣй стипсочъ, подѣпше свѣско- имѣ и подасть свою ад- нѣсу. Даємо Вамъ богато, чѣне тожъ не лѣнуйте ся, аки тѣмъ скорше прислалѣ свѣ- выробы а то на такую адресу:

SVOBODA, Box 353 Scranton, Pa.

До того часу на- слали намъ стипс- „Рѣдна мова“ ш- лярѣвъ зъ Дербі, Ко- Шамокінѣвъ, Па., Ч- смптовъ, Па., Питсбур- Па., Лансфордъ, Па., Йоркѣ, Н. Й., Джерси Сі- Н. ДЖ., Ансоніи, Катасакѣ- гленѣ Лайонѣ, Сифтонѣ- Стюартборнѣ.

ЗАГАДКА.

Де естѣ молѣсть, пила и клѣщѣ

"SVOBODA"

LIBERTY

The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16,
the post office at Scranton, Pa.,
the Act of Congress of March 3,

"Свобода"

для русского народа в
Ща и органъ „Р. Н. Союза“,
итъ що тыждня въ Четверъ
и коштуе:

мерицъ на рокъ \$2.00
тарого краю на рокъ \$2.00
мерицъ на покъ року \$1.00
тарого краю на покъ року \$1.00

плачувати газету треба все-
въ горы (напередъ).

ошъ треба посылати въ редакцію
листь, або черезъ экспресовый, або
товарный money order (моя ордеръ). Мо-
order, то е карточка, котру дѣстанете
у почтера або агента на экспресовѣмъ
въ, пошлать намъ, бо безъ того мы не
можемъ грошей дѣстати.

"SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

овый телефонъ Номеръ 787

Ато хоче, чтобы его адресъ змі-
ли, мусить подати намъ, кромѣ
того, такожъ свой старый адресъ.

безъименныхъ дописей не
принимаетъ.

то хоче, чтобы те, що напише,
о друковане въ „Свободѣ“ въ Че-
ръ, мусить прислать рукопись до
редакціи найдалше въ Пятницю
оръ.

Юодинокъ числа „Свободы“
кна купити у:

A. Wasserman,
Clinton Str., New York,
N. Y.

ателямъ, прихильникамъ
ободы“ и всѣмъ чле-
мъ „Руского Народного
юза“ желаемъ веселыхъ
Святъ.

Солька словъ о „Свободѣ“.

Зъ нынѣшнымъ числомъ
чинаеь дванадцатый рѣч-
къ „Свободы“.

Перше еѣ число вышло
вересня 1893. року въ
Jersey City, N. J.

Немало воды уплынуло
того часу и немало
днхъ хвиль мусѣла
жити „Свобода“, осо-
о задля браку матери-
ои підмоги зъ боку
для кого була выда-

ле завдяки вытревало-
и працѣ тихъ, що коло
трудилсь, особливо въ
нихъ лѣтахъ еѣ истно-
„Свобода“ не упала,
розвивалась и развива-

есъ чимразъ больше и боль-
ше.

Щобы дати бодай малы-
кій образецъ еѣ розвою до-
сыть буде згадати, що „Сво-
бода“ выросла зъ газетки о
малыхъ чотырохъ сторѣн-
кахъ друку въ поважнѣй,
тыждневникъ о 8-охъ сто-
ронахъ, формату загально
уживаного въ Америцѣ,
а число еѣ предплатни-
ковъ выросло зъ несповна
300 до 5000. Коли майже
цѣлу „друкарню“ „Свобо-
ды“ (себѣ то черевки, які-
ми складалась „Свобода“)
перевезено зъ Jersey City
до Шамокинъ 1895 року
въ одномъ мѣшкѣ, то нынѣ
друкарня „Свободы“ зани-
маюча великій льокаль
на одной зъ головнѣйшихъ
улицъ мѣста Скрентону, Па,
мае двѣ машины друкар-
скій, машину до згинання
газеты (всѣ три порушова-
нй електрикою) и досыть
великій выборъ черенковъ
въ наслѣдокъ чого еѣ въ
станѣ выконувати всякій
работы не лишень въ рус-
кой, але и другихъ мовахъ.

Друкарня „Свободы“
е такожъ одинокою ру-
скою юнійною друкар-
нею въ Америцѣ.

Словомъ матеріальный
поступъ „Свободы“, хотя
еще богато пооставляе до-
жаданя, е слѣдный и зна-
чный.

А якъ стоить справа зъ ду-
ховою стороною „Свободы“?
— запитае дехто.

Если судити безсторон-
но, то мусимо признати,
що и на томъ поли „Свобо-
да“ поступила а то головно
завдяки своимъ численнымъ
спѣробѣтникамъ и допису-
вателямъ та нашимъ ста-
рокраевымъ братьямъ, ко-
трыхъ духовы творы буду-
чи недоступными для Руси-
новъ американскихъ, бу-
ли неразъ передрукованъ
въ „Свободѣ“ зъ рѣжныхъ
старокраевыхъ выданъ.

Кромѣ вѣстей зъ цѣлого
свѣта и новинокъ такъ ста-
рокраевыхъ якъ и амери-
канскихъ подавала „Сво-
бода“ своимъ читателямъ
дописи зъ всѣхъ закутинъ
Америци, „листьызъ краю“,
последними часами такожъ
листы зъ Лемковщины,
пѣдавали подѣ дискусію
и толкувала всякій руско-
американскій справы, мѣ-
стала фотографіи вызнач-
нѣйшихъ Русинѣвъ — да-
ючи въ сей способъ своимъ
читателямъ бодай при по-
мочи образковъ запѣзнатисъ
зъ ними, мѣстала поезіи,
оповѣданя, статѣ популяр-
но науковы и многі дру-
гій рѣчи для науки и заба-
вы читаючихъ, збирала
жертвы на рѣжій народный
пѣли такъ краевы якъ и
американскій та выдала 22
книжочки для руско-амер.
народа, зъ котрыхъ деякій
вже цѣлкомъ розпроданъ.

Зъ полѣпшенемъ матери-
яльныхъ обставинъ „Свобо-
ды“ полѣпшавъ ся и еѣ
змѣсть та еѣ надѣя що и
на будуче матеріально-
му поступови „Свободы“
буде товаришати поступъ
и улѣпшене въ матеріалѣ
подаваномъ читателямъ.

На конецъ годить ся зга-
дати и те що мы уважаемо

найвышѣйшою заслугою
„Свободы“ а имено, що
„Свобода“ водѣ самого
початку свого истнова-
ня всегда стояла и сто-
ить на грунтѣ народ-
номъ, рускомъ.

Починаючи 12 мѣ рѣчникъ
„Свободы“ отсимъ числомъ
дѣкуемо на сѣмъ мѣсци
всѣмъ кому лежало на серци
добро „Свободы“, вѣмъ, що
чимънебуде донего причини-
ли ся, а заравомъ заявляемо,
що задачею нашою буде
якъ и доси зрѣбити „Сво-
боду“ якъ наибольше цѣка-
вою та поучаючою та по
„Свобода“ и на будуче
не подѣ служити чужимъ
богамъ, але буде передов-
сѣмъ стояти на грунтѣ
народномъ, буде рускою,
народною часописею.

На Вѣче

въ Йонкерсѣ, Н. Й., дня 26
Новембра 1903 наспѣло 55 те-
леграмъ и майже два разы голъ-
ко писемъ.

Телеграмы надѣшли слѣ-
дуючій:

Auburn, N. Y.:

1) Щастъ Боже всечест-
нымъ оо. и всечестнымъ
делегатамъ на вѣчу въ Йон-
керсѣ. Радѣте надѣ добромъ
нашой церкви, мы зъ вами
серцемъ и духомъ. — Въ и-
мени братства св. О. Нико-
лая: Михайль Полянскій

Baltimore, Md.:

1) Честь зѣбравшимъ ся
на вѣче! Щастъ Боже надѣ
працею о розвѣй и добро
руского народа въ Америцѣ.
— Въ имени братства св.
П. и П.: Йосифъ Кульчицкій.

Boston, Mass.:

1) Слава вамъ вѣчевикъ!
Радѣте надѣ долею бѣдныхъ
дѣтей неньки Украины —
Галѣ Констанкевичъ.

Buffalo, N. Y.:

1) Рускимъ вѣчевикамъ въ
Йонкерсѣ честь и слава! На-
родный апостолы въ кайданы
окутѣ. Мы духомъ зъ вами.
Щастъ Боже! — Йосифъ
Черкасъ, Лозинскій и то-
варишѣ.

2) Честь борцамъ за пра-
ва руского народа въ Аме-
рицѣ! И духомъ зъ вами. —
Вас. Гривнакъ.

3) Щастъ Боже такъ ва-
жному дѣлу якимъ е вѣче
для насъ американскихъ
Русинѣвъ! — Коваль, Мель-
никъ.

4) Брацтво св. Ивана Кре-
стителя шле вѣчевикамъ
староруске помагай Богъ. —
Д. Котелець, председатель,
Иванъ Завискій, секретарь.

5) Бодрѣмъ ся, еднаймосъ
а Богъ допоможе намъ. —
Николай Серединскій, се-
кретарь „Союза“.

Chicago, Ill.:

1) Прочъ зъ малодушно-
стію. Пхнѣтъ народну и
церковну справу на само-
стойну дорогу не оглядаю-
чисъ на нѣкого. — Дрѣ Сѣ-
меновичъ, С. Яновичъ, Г.
Фаріонъ, И. Курила.

Desloge, Mo.:

1) Въ лучности сила на-
роду. Вѣчеви щастъ Боже!
Русины.

Elmira Heights, N. Y.:

1) Слава заступникамъ а-
мериканской Руси на вѣчу

въ Йонкерсѣ! Руска пара-
фія и братство въ Елмайра
Гайтѣ поздравляють свѣ-
тлѣ зборы и заявляютъ, що
годить ся на всѣ ухвалы
вѣча. Зъ Богомъ смѣло до
дѣла на користь Руси. —
Отецъ Велигорскій, Кузьма
Мовчанъ, Иванъ Тарбай.

Ethelbert, Man., Канада:

1) Прочъ зъ Айришами,
Французами и Москалями!
Радѣте надѣ добромъ Руси
американской и канадѣй-
ской. Мы духомъ зъ вами. —
Етелбертскій Русины.

Excelsior, Pa.:

1) Трикратне слава вѣче-
викамъ! Працюйте на до-
бро американской Руси а
весь народъ при васъ. Въ
лучности сила, враговъ по-
бѣда. — Иванъ Глова.

Mount Carmel, Pa.:

1) Неможливо приѣхати.
Я и парафія солидаризуемо
ся зъ резолюціями вѣча.
Больше працѣ и любви а
побѣда наша. — Макарь.

New York, N. Y.:

1) До дѣла панове деле-
гаты — прочъ зъ баламутою!
— М. Р. Н. С. въ Ньюорку.

2) Вѣрою и любовью мы
зъ вами. — Братство св.
Ольги.

3) Вольность и незалеж-
ность! Прочъ зѣ спѣлками!
— Павло Зятікѣ.

Olyphant, Pa.:

1) Радѣте панове, абы
перше руске народне вѣче
показало славу американ-
ской Руси и цѣлому свѣту,
а якъ буде друге вѣче въ
Олифантѣ, абы цѣла амери-
канска Русь була репре-
зентована. — Брацтво св.
Йоана Хрестителя.

2) Борѣте ся поборете —
вамъ Богъ помагае. За васъ
сила, за васъ воля и прав-
да святая. — Рускій жены.

3) Делегатамъ зѣбравшимъ
ся на вѣчу желаемъ всякого
успѣха. Щастъ Боже бор-
цамъ за народный права. —
Микола Кисѣльовскій.

4) Тримайте ся рускій
хлопцѣ радикалы! — Сергій
Кисѣльовскій.

5) Честь и слава панамъ
делегатамъ, що боретесь за
нашу руску справу. Борѣте
ся а поборете. — Юрко
Кретъ.

6) Слава делегатамъ на
вѣчу въ Йонкерсѣ! А давъ
бы Богъ, абы нѣ другомъ
вѣчу въ Олифантѣ показала
ся цѣла Русь американска.
— Гнатъ Лигусъ.

7) Въ едности сила, въ
згодѣ любовь — се най-
красша идея, наибольше
добро. — Н. Н.

8) Най пропадутъ хрунѣ
азбудить ся вся амери-
канска Русь. Лучѣмъ ся, ста-
ваймо до дѣла народного. —
Парафія.

9) Кличемо громко слава
борцямъ народнои идеѣ. Не
верма Украина. — Руска
Бесѣда.

10) Прочъ зъ опѣкунами!
Будѣмъ ся, вставаймо до
народного дѣла. Най жие
Русь-Украина! — Дмитро
Сяноцкій.

11) У науцѣ у розрадѣ
Украины доля а въ залѣзѣ
да у крови Украины воля
с.у пѣсни голосни Укра-
и. слава. — Олифантскій
г.у пѣсни и спѣванъ.

12) Радѣте панове, бовже
часть опѣкувати ся намъ са-
мымъ. Прочъ зъ чужими о-
пѣкунами. — Юрко Хилѣкъ.

Passaic, N. J.:

1) Порадѣте ся на добро
американской Руси. Жела-
емъ успѣха. Радѣстнѣйше
булобъ, коли бы на подѣ-
номъ вѣчу вся амери-
канска Русь участвовала. —
Кузьма Здзѣба.

Priceburg, Pa.:

1) Честь и слава всѣмъ
делегатамъ и священникамъ
на народномъ рускомъ вѣ-
чу. Радѣте панове о про-
свѣту народа, о справахъ
святой церкви, о школахъ.
Слава нашимъ славнымъ бо-
рителямъ за нашу працѣдну
христѣянску вѣру, а гань-
ба зрадникамъ хрунямъ. —
Брацтво св. Василия.

2) Держѣте высоко нашу
народный прапоръ, бо зъ
нами правда! зъ нами Богъ!
— Юрко Фалатъ.

Ramey, Pa.:

1) Нехай се вѣче розбу-
дить нове рухливѣйше жи-
те на американской Руси.
Горѣ имѣемъ сердца! — За
церковну Раду въ Реймі:
о. Понятипанъ, Федоръ Ка-
чуръ.

2) Желаетъ вамъ много
здору. Працюйте про нашу
рускій народъ на свободной
земли! Духъ святой най
просвѣтитъ вашъ разумъ,
щобысьте насъ привели къ
тому, за чимъ нашъ духъ
прагне. Здоровимо васъ
всѣхъ. — Вѣду уряду Сою-
за: Михайло Барна, предс.,
Стефанъ Золякъ, записникъ.

St. Louis, Mo.:

1) Щастъ Боже вѣчеви въ
Йонкерсѣ! Най принесе оно
славу нашѣй призабутой
Руси въ Америцѣ. — Ча-
плинскій.

2) Задля далекои дороги
не могуци выслати своего
делегата, желаемъ вѣчеви
якъ найкрасшихъ успѣховъ
для нашой Руси амери-
канской. — За брацтво Союзо-
ве: Ябчанка, Копча.

3) Радѣ мати своего Епи-
скопа руского лучимо ся и
мы и засылаемо вѣчеви
щастъ Боже. — Рада цер-
ковна въ Ст. Луисъ.

4) Ваша праця най выйде
на користь и славу амери-
канской Руси. — А. Ва-
левскій.

Scranton, Pa.:

1) Давно другій пробуди-
лись, сѣтло засвѣтили, дав-
но вони вѣштають ся зъ
усіей силы коло своего, не
чужого а мы эпимъ и доси,
и негодный, и голодный, и го-
лѣй и босій. А хто виненъ?
Самъ винный, що не встали
рано! — Иванъ и Микола
Арданъ.

2) Борцамъ руско-укра-
инской идеѣ шлемо сер-
дечный привѣтъ зъ окли-
комъ: Въ народъ! — Савка
и Гришко.

Shamokin, Pa.:

1) Не вражайтесь жадны-
ми перепонами, а смѣло
постѣйте за святе дѣло. —
Бр. св. Димитрій.

2) Нехай Богъ благосло-
вить вамъ, щобъ наряды ва-
шѣ добрымъ успѣхомъ у-
вѣнчали ся. — Бр. св. Ки-
рила и Методій.

3) Гадѣте, борѣте ся, бо
для борѣвъ вѣнецъ славы
— для рабѣвъ ярмо. — Ю-
ліанъ Копистѣнскій.

4) Нехай тое вѣче буде
прапоромъ для амери-
канской Руси, подѣ котрымъ
бы всѣ громады алучили ся
въ одну родину. — Гавріиль
Малинякъ.

5) Нехай се перше вѣче
дасть починъ до зѣбраня
всѣхъ Русинѣвъ подѣ всепо-
ный Украины прапоръ. —
Бр. св. Михайла.

6) Богъ вамъ помагай у
нашихъ нарадахъ надѣ до-
бромъ американской Руси.
— Бр. св. Петра и Павла.

7) Здвиґнѣте въ гору на-
родный прапоръ и смѣло до
борбы за святу вѣру, об-
рядъ и народъ. — Рускій
шторняки.

8) Мудровъ и здорововъ
радовъ ведѣтъ народъ до
свѣтла и правды. — Тео-
дѣй Талпашъ.

9) Честь вамъ братья! Бу-
дѣте великана Русь-Украи-
ну! Нехай передѣ постав-
шимъ покорять ся гнобете-
лѣ его. — Тов. Шевченка.

Smoke Run, Pa.:

1) Щастъ Боже, братья Ру-
сины, смѣло впередъ! Мы
зъ вами. — За урядъ Сою-
за: Н. Джмеликъ.

2) Честь и слава вамъ
борцѣ за вѣру и народъ ру-
скій. Прочъ зъ пасожитами
Руси. — За бр. число 217
въ Соедпненію: Джмеликъ.

Syracuse, N. Y.:

1) Слава свѣтлымъ засту-
пникамъ св. напой вѣры
нашого руского народа у
американской земли
бравшимъ ся въ Йонкерсѣ,
Н. Й. на вѣче. Мы духомъ
зъ вами, на всѣ ухвалы го-
димо ся. — Церковна гро-
мада св. Йоана Крестителя:
Андрѣй Варянь, секре-
тарь.

Trauger, Pa.:

1) My best wishes for your
proceedings. — John Hardy
curator.

2) May God bless your
proceedings for the bene-
our beloved Catholic C
and of our people. —
Michael Balogh.

Кромѣ повѣстхъ
грамъ наспѣли щѣ
зъ котрыхъ замѣтнѣ
дѣслали зъ Elmira
N. Y. Алекс. Ку
Pleasant Home, М
Волчукъ Ю.; зъ І
R. I. Борисъ Мих
чакъ Анна 12
чина, и Прѣгонъ
теу, Ра., предс-
теу Союза вод.
другій.

До вѣдомости секретарямъ

О хорошій
вѣдзана для
Союза вже п
а такожъ и о
ки для старш
членѣ до 3 м
часу вступле
вѣдзанау. Ц
секретарѣвъ
донести, скѣ
для старши
для дѣтей
кождому Вѣ
знаки для с
все предава
вѣдзанаки д
и то лашъ

Поминаемъ иишй похибки
правописнй та похибки сти-
лю, але вже и зъ того кож-
дый побачить, якъ гарно
написана ся просьба. И
чижъ не выставляе себе на
смѣхъ згаданный твердый
уиѣть просьбою написано-
ю въ сей способъ тай чи
не сумно, що мѣжъ руски-
ми священниками въ Гали-
чинѣ находять ся ще люде,
котрй мѣсто уживати ма-
терной мовы погорджують
нею якъ мовою „пастуховъ“
а вживають чужой, котрой
не знають та ще хвалять
ся передъ ширшимъ свѣ-
томъ своею глупотою и
хрунѣвствомъ?

Росія.

(Листь І.)

Коли поглянути тепер на Росію, на єї жите, то побачиш таку картину: зь одного боку прокидається народъ, що доси спавъ мертвымъ сномъ скутый по рукахъ и ногахъ кайданами, и пробуджуючись, нищить все те, що ставало йому на перешкодъ до щасливого жита, до волѣ, а зь дуугого — перелякане тими розрухами правительство метушить ся, якъ тая квочка, що побачила шуліку — метушить ся... Але даремна рѣчь! Не загасити вже того полумя, котрымъ запалало серце „вѣрнопопданого“, зрозумѣвшого ч своѣй станъ паскудный и ту ролю, що грають въ ньому паны зь правительствомъ на чолѣ, та опрѣчь того побачившого тамъ десь на горизонтѣ, въ далечинѣ, якъ парубокъ дѣвчану у снѣ,... волю бажану! Не спинити вже правительствови тыхъ филъ народныхъ, що одна по другой все ближе й ближе насувають ся на його и — отъ, отъ! — поперуть його, знищать...

Отакій загальний малюнокъ сучасного жита Росіи. Але щобъ добре зрозумѣти становище борючихъ ся сторѣнь, треба переглянути, перелѣчити ихнї силы.

Боротьба ся почала ся вже не вѣдь теперъ. Ще въ першій чверти минушого столѣтї частина шляхты, по большѣй части офицеры, побувавши подъ часъ войны зь Наполеономъ, цѣсаремъ французькимъ, за кордономъ та побачивши тамъ лѣпшїй порядокъ, нѣжъ у своѣй батьківщинѣ, згуртували ся на боротьбу зь російськимъ правительствомъ. Дня 14 Грудня р. 1825. вони повстали у Петербурзѣ проти царата та крѣпачтва, але ихъ утихомирено, де-котрыхъ скатовано, а иньшихъ заслано ажъ у далекій Сибѣрь „на каторгу“.

Забито „декабристѣвъ“ (такъ звать ихъ черезъ те, що вони повстали у „Декабрѣ“, по нашому у Груднѣ мѣсяцѣ), забито ихъ, але не забито тїеи думки, що пхнула ихъ на борбу. И дѣйсно, ту думку можна було посля того бачити у литературѣ (по книжкахъ) навѣть у самѣй Росіи, не вважаючи на цензуру; єї высловлювали де-котрі професоры зь катедры; вона голосно лунала з-за Кордону зь „Колокола“ (дзвѣнь) — часописи, яку выдававъ за границею вѣдомый письменникъ російскій Герценъ, що кликавъ російське суспѣльство на борбу зь правительствомъ, зь панами за щасте народа, за вызволене його зь крѣпачтва; вона виявилась и въ „Кирило-Методіевському“ братствѣ, котре засновано було нашимъ ученымъ Костомаровымъ та до котрого належали и нашъ батько Тарасъ Шевченко, и багацько иньшихъ вѣдомыхъ Украинцѣвъ.

И боротьба почалась. Передъ єї вела такъ звана интелігенція — просвѣщенїй люде, що не спанѣли, а прихильнї були до народа. Звычайно, що сїеи интелігенції не боявъ ся анѣ царь, анѣ паны але на лихо ихъ тимъ часомъ почали выбухати розрухи самихъ селянь, що про волю зачули та що не въ сїѣ були далѣ крѣпачтво терпѣти.

Отсїхъ розрухѣвъ и злякавъ ся царь. Скликавши разъ у Петербурзѣ на зборы дѣдичѣвъ, царь сказавъ мѣжъ иньшимъ, що лѣпше вызволити селянь „зверху“, себѣ-то, щобъ самъ царь вызволивъ ихъ, нѣжъ чекати, ажъ поки те зроблять „знизу“, тобѣ-то самї селяне ослобонять ся вѣдь крѣпачтва черезъ повстанє... И ослобонили!

Але що то була за воля! Селянамъ не дали навѣть тои землѣ, котру вони за крѣпачтва посѣдали. Проте всежъ-таки стало вольнѣшъ и народъ заспокоивъ ся.

Заспокоивъ ся народъ та не заспокоїлась интелігенція. Вона далѣ провадила борбу. Вона показувала народови, що його ошукали, що то не воля, котру йому дали, а вышварки, що справжня воля така, щобъ уся земля народови належала, щобъ не царь та паны самї по своѣй волѣ усьми справами въ державѣ ору овали, а народъ черезъ своихъ выборныхъ до Радъ Державнои. На жалъ сїеи мовы народъ не розумѣвъ, бо памятавъ на „ласку цареву“, не знаючи, що ту „ласку“ вѣнь здобувъ самъ черезъ розрухи, — не розумѣвъ, а часами навѣть хапавъ ту молодъ (бо це була по большѣй части молодѣжъ, що задля щастя народа битька матерѣ вѣдцурала ся и здатна була на все), хапавъ та й вѣдводивъ до... поліціанта.

Личившишъ сама, интелігенція звернула тодѣ свою увагу на терроръ (не покидаючи одначе народъ, але не покладаючи на його й наѣтъ) и, гуртуючись у тайну партію подъ назвою „Народная Воля“*, почала биввати заступниківъ державнои власти та домагати ся, абы скликано „Земскій Соборъ“ т. е. парламентъ. А дня 1. марта 1881 р. вбито й царя Олександра II. зате, що вѣнь змагавъ ся проти революціонерѣвъ та вѣдбиравъ народови й ту волю, котру вже йому давъ.

Але завзята боротьба „Народнои Воли“ не помогла лихови: посля смерти Олександра II. „Земского Собору“ не скликали, а народъ не тѣлько що не зоставъ ся при тому, що мавъ, а навѣть багацько де-чого позбувъ ся, бо почалось суворе царюване вѣслюгана Олександра III, якій своимъ величезнымъ кулакомъ та

безтямнымъ мозкомъ дусивъ усяку вольну думку суспѣльства, — отъ якъ и теперъ Микола II, хїба що цей дуже вже мѣзерный на зрѣсть, а розумомъ ще дурнѣйшїй, навѣть нѣякого не має (о, доле, доле! — и таке править народомъ, та ще якимъ!)

Другимъ наслѣдкомъ катастрофы 1. марта була реакція, що опанувала російськимъ суспѣльствомъ, — реакція черезъ те, що революційна интелігенція, котра одна лише оживляла його, впливала въ його живымъ струмочкомъ, зрозумѣла, болѣючи серцемъ, що сама вона безъ народу не зробить нѣчого и... заснула, заснула ажъ на десять лѣтъ.

Вѣдь сього важкого сну Росію пробудили подѣи 1901 р., що трѣвають майже безъ перервы й доси. Це були: страшенный голодъ (а зь нимъ разомъ тифъ, шкорбутъ, холера) та заява робѣтниківъ петербургскихъ 1. мая, що вони прилучають ся теперъ до мѣжнародного свята, до соціальнои демократіи.

Причину сїхъ подѣи треба шукати въ попереднихъ реакційныхъ рокахъ 80-хъ.

Скажене правительство Олександра III, корыстующись тымъ, що не було йому жадныхъ перепѣнь вѣдь суспѣльства, поклало усь силы на те, щобъ 1) „укрепѣти сваю власть“, змѣцнити єї, а въ 2) щобъ задоволити „апору (оборону) престола“, себѣ-то шляхту а поручъ изъ нею й нову буржуазію.

Для того воно касувало всяку свободу: волю друку, науки, вчинковъ. Воно позаводило „земскихъ начальниковъ“ т. е. надглядѣвъ надъ духовымъ и матеріальнымъ житемъ селянь и тимъ впоймало двоухъ зайцѣвъ: и дало позиточнїй посады збѣднѣлой шляхтѣ, и повернуло крѣпачтво, — бо „земскій начальникъ“ має на селѣ майже необмежену власть, вѣнь царь тамъ; напр. одинъ зь нихъ не давъ мужикамъ подъ часъ голоду державнои запомоги хлѣбомъ за те, що вони не захотѣли робити у одного дѣдича за ту плату, котру вѣнь дававъ, а въ другому мѣсяци земскій начальникъ заборонивъ „столу“ для голодающихъ селянь, — божъ люде того села були не въ ладу... зь сусѣднымъ паномъ. Воно помогло гулящѣй шляхтѣ, позичивши їй за дуже маленькїй вѣдсотки зь державныхъ копѣтѣвъ, себѣ то зь податковъ, котрї давъ народъ, за 10 лѣтъ, ажъ де-кѣлька сотокъ мїліонѣвъ рублѣвъ (рубль 1/2 дол.), — тимъ часомъ дерло останню свитину, продавало останню худобину мужикову, якъ що вѣнь не виплативъ усь податки. Воно выдало въ роцѣ 1886 законъ, посля котрого робѣтники на ланахъ стали майже крѣпаками. И т. д. и т. д.

Що-жъ власне до буржуазіи, то урядъ російскій и тутъ чинивъ не згѣрше, якъ до шляхты. Бажаючи охоронити мѣсцевый промыслъ, вѣнь сливе що-року пѣдвышувавъ ввозне мито, а черезъ те промысловецъ, не маючи конкурентѣвъ зь-за кордону, деръ зь росіянїна нечуваний грошѣ. Напр. за пудъ гвѣздковъ (пудъ — 40 фунт.), якій коштує у Нѣмеччинѣ 1 1/2 рубл., въ Росіи треба було заплатити 8 руб.; за аршинъ ситцю — въ Нѣмеччинѣ 22 копѣйки, въ Росіи — 1 руб.; за молотилку въ Росіи — 100 руб. въ Нѣмеччинѣ — 40 руб.

Усе це спричинило ся до того, що селяне збѣднѣли, звели ся нѣ на що, бо жъ до того ще й ихъ побѣдшало, а земля була все тажъ сама. Становище ихъ було прикре. Непотрѣбнї люде на селѣ помандрували на зарѣботки до мѣста, але якъ урядъ не охоронявъ промыслъ, якъ не силкувавъ ся розвинути його, — маючи, звычайно, на оцѣ тѣльки буржуазію, — все-жъ таки його не вистачало на те, щобъ оцї зайвї люде на селѣ мали працю въ мѣстѣ. И отъ голодъ по селлахъ, безробѣтнї по мѣстахъ!

Уся прикрѣсть такого стану виявилась въ невротѣ 1891 р. и Росія схаменилась. Зновъ почала працювати думка суспѣльства, шукати виходу зь такого стану рѣчей и знайшла його на де-котрій частѣ въ „марксизмовѣ“ — соціалїзмѣ соціальныхъ демократѣвъ.

Якъ я вже сказавъ выще, вперше голосно вызнали його робѣтники 1. мая 1891 р. въ Петербурзѣ и зь сього часу починаєть ся жавый соціалістичный рухъ. Въ роцѣ 1892 були крѣваві розрухи въ Юзовѣ на Украинѣ, що мали своимъ наслѣдкомъ военный судъ и выроки смерти де-котрымъ робѣтникамъ, а потѣмъ починають ся страйки и страйки безъ кѣнца: въ 1893 р. страйкували въ Петербурзѣ, егоріевському (Рязаньской губ.), Харьковѣ, Ростовѣ на Донѣ; въ 1894 р. — въ Шуѣ, Петербурзѣ, Тифлисѣ, Миньскому, Вильнои; въ 1895 р. — въ Петербурзѣ, Москвѣ, Иван.—Вознесеньскому и Тейковѣ, Ярославлѣ, Самарѣ, Орлѣ, Рославлѣ (Смоленьской губ.), Миньскому, Вѣлостѣ, Вильнои; взагалѣ — въ рокахъ 1895—1899 страйкували въ 35 губерніяхъ, можливо що й больше. Якъ далѣ, то рухъ все дужчає, ширшає и глибшає, прибираючи новї формы. Вѣдь простыхъ страйковъ вѣнь переходить у демонстрації и навѣть загальнї страйки зь революційными актами. До його пристають студенты инакшѣ, а вѣнь вѣсьма частъ кожної суспѣльности. Рушають ся и селяне посля подѣи у Полтавщинѣ та Харьковщинѣ, що вѣдгомѣномъ пошпи по цѣлому селянству російському, а цей рухъ, то — найстрашнѣйшїй для уряду, бо въ супокѣ та въ пѣдвѣлѣ сїи хлопѣвъ

Хто-жъ кермує усьми тимъ рухомъ? Куды вѣнь прямує? Найдущою, найсильнѣйшою партією єсть партія соціальныхъ демократѣвъ. Вона повстала за кордономъ ще въ 1883 р. заходомъ Г. Плеханова, В. Засуличѣвъ та П. Аксельрода и найменувалясь спершу „Группа Освобожденїя Труда“ (Вызволєнїя Працѣ), але завдяки реакційнымъ 80. рокамъ не мала жадного впливу на жите російське и тѣльки зь початку 90-хъ роковъ починаєть ся єї справжнє истнованє, а зь сямъ и дужїй розвѣй. Найвпливовѣйшїй єї часописъ єсть „Искра“ та „Заря“, що силкують ся теперъ захопити у свои руки власть наль усьєю партією и власть... майже необмежену.

Друга партія, — молодша, а може черезъ те и слабша, за соціаль-демократичну, — єсть партія Соціалістѣвъ-Революціонерѣвъ. Головнї єї часописѣ — „Революційная Россія“ та „Вѣстникъ Русской Революціи“.

Цѣ двѣ партіи дуже не въ ладу промѣжъ себе и лають ся неначе бабы на ярмарку, особливо „Искра“ не шкодує слѣвъ (и дуже образливыхъ) въ тѣй сварцѣ, хочъ властиво великою рѣжницѣ мѣжъ ними не має.

Якъ та, такъ и друга визнають своєю останньою метою соціалїзмъ (коллективизмъ) себѣ-то передачу средствъ продукції (фабрики, земля...) въ руки державы, котра вже зь свого боку вѣддаватимє ихъ робѣтникамъ, мовлявъ, въ посесію. Але вони не однаково дивлять ся на способы боротьбы, на способы осягнути ту мету. Тимъ часомъ якъ Соціал. Демокр. усьо вагу своєї працѣ покладають на мѣскїй пролетаріатъ и пророкують, що лише вѣнь осягне соціалїзмъ, бо для того й селяне повиннї зпрслетаризувати ся, — Соц. Революц. кажуть трохи инакше. Вони упевняють, що въ соціалістичный устрѣй можна перейти и безъ пролетаризації селянь, бо хлѣборобъ, котрый самъ своѣй шматокъ землѣ обрабляє, не вживаючи робѣтниківъ на те, єсть вже пролетарь и въ його интересѣ змѣнити капіталістичный устрѣй жита на соціалістичный. Крѣмъ сїеи рѣжницѣ С. Д. вважають шкѣдливимъ уживати теперъ насильнїй средства, — тимъ часомъ якъ С. Р. мають навѣть особливу організацію для сїеи цѣли.

Доси я говоривъ тѣльки за московскїй, великорусскїй партіи. Але опрѣчь ихъ истнує багато партій и иньшихъ націй, народѣвъ, що були колись поневоленї російськимъ правительствомъ (не безъ участи й самыхъ москалѣвъ, звычайно), та злученїй зь російськимъ царствомъ. Де-якї зь нихъ повстали вже давно, де-котрі тѣльки що выникають. Такъ, три роки тому назадъ повстали на Украинѣ двѣ партіи соціалістичнї: 1) Революційна Украиньська Партія та 2) Украин. Партія Соціалістична.*) Перша особливо дуже розвинулась за цей часъ и має теперъ ажъ 6 комітетѣвъ або, якъ звать ихъ, Вѣльныхъ Громадъ: у Киѣвѣ, Харьковѣ, Полтавѣ, Полтавщинѣ, Черниговѣ та на Чорноморіи. Вона выдає три часописѣ: „Гасло“ (для интелігенції), „Селянинъ“ (для селянь), „Добра Новина“ (для мѣскїхъ робѣтниківѣвъ). — Передъ сьомо роками закладено „Бундъ“ — жидѣвську партію соц.-демократичну — одна зь найсильнѣйшихъ партій въ Росіи. Истнують въ Царствѣ Польскому три соціалістичныхъ партіи, зь котрыхъ П. П. С. (Польс. Парт. Соціалістична) найвпливовѣйша. Мають свои партіи литвини, латившѣ, финляндцѣ, кавказцѣ.

Якъ бачите, російскій народъ, обѣбранный правительствомъ та буржуазією, зрозумѣвъ своѣй станъ и має страшеннї силы до бою. Але що-жъ робить урядъ Микола II., того помазаного дурня зь короною на дѣравѣй головѣ?*)

Самого Миколу мы лишимо на боцѣ, нехай собѣ канкана передъ своєю полкубовницею танцює та не читаючи пѣдписує те, що йому дають, — бо, якъ самъ Вітте (бувшїй міністеръ фінансѣвъ) за кордономъ писавъ, вѣнь въ дѣйсности не править краємъ. Пригляньмо ся лѣпше до того, що роблять справжнїй правитель, особливо Плеве (міністеръ внутрѣшнихъ справъ), Вітте та Побѣдоносцевъ (голова Синоду), котрыхъ можна назвати заступниками сьогочасного царату, або краще — самымъ царатомъ.

Ихня система, способъ боротьбы зь революцією, то — злучити до купы хитрѣсть зь фізичною силою, якою розпоряджує бюрократична монархія, але — мупу сказати — якъ не розумнїй оцѣ паны, ихъ хитрѣсть скидаєть ся часами на розумъ ихнього патрона Микола II. Такъ, коли почавъ ся робѣтничїй рухъ, Вітте хотѣвъ задусити його провокацією и завѣвъ такъ звану „зубатовщину“ (вѣдь прозвища Зубатовъ — генералъ жандармеріи, що орудовавъ цїєю справою). Плеве пѣддержавъ цей принципъ и завѣвъ „Независимую рабочую Партію“. Рѣжницѣ мѣжъ „зубатовщиною“ та „независимую рабочую партією“ майже нїякои нема, хїба що перша — легальна, а друга — начебѣ-то нелегальна, тайна.

Ось що власне становлять зь себе єї перлы мудрости правителѣвъ.

Абы заспокоити робѣтниківъ, имъ дозволено було обгогорювати свои справы явно... подѣ супроводомъ

*) Якъ вже це було написано, а вѣддавъ ся, що ця остання партія злучилась зь „Р. У. П.“

**) Микола II. провадивъ голову у Японіи оцїмъ позичивши за те що вѣнь

жандаровъ. Тимъ дозволомъ правительство хотѣло водвернути ихъ одъ революціонного шляху й забити имъ памороки. На зобранияхъ робѣтникамъ казали, що найстрашнѣйшій ихній вороги, то — революціонеры, соціалісты, що соціалізмъ, то — химера, що вѣнь до путя не доведе, а здайте ся лише на волю правительствъ и воно зробить все для васъ; а головнымъ чинномъ тримайте ся далѣ водъ політики. Коли хто змагавъ ся проти сього, то його безъ галасу утахомірювали... „мѣстами не столь отдаленными“. Це — зубатовщина.

Що-жъ до „независимовщины“, то це була „тайна“ партія урядова. Вона організувала „тайно“ робѣтниківъ, „потайки“ скликувала ихъ на зобрания, де проводила тй-жъ думки, що й зубатовцѣ, „потайки“ друкувала водозвы... урядовыми черенками... все „потайки“, нелегально, але за підмогою поліції.

До чого-жъ то довело? А ось до чого. На зубатовськихъ зобранияхъ завше багацько обѣцяли та нѣчого не виконували и те незабаромъ робѣтники зрозумѣли, а зъ симъ... и те, що казали соціалісты. Независимцѣвъ тежъ лихо спѣтали. Вони застрайкували було у сѣмъ лѣтѣ въ Одесѣ. Цимъ скористували ся иншій революціонеры и піддержали страйкъ, котрый потѣмъ перейшовъ у загальний и правительство примушене було вжити козакѣвъ. Тутъ зновъ стало ясно всѣмъ, що поки истнуе царатъ, робѣтники не спроможні поліпшити свое становище. Ватажка „независимцѣвъ“ арештовано. Звычайно, що всѣмъ симъ користують ся соціалісты и выяснюють усю правду сіей справы.

До „хитрощѣвъ“ правительства водзосить ся и зазывъ його „бей жидѣвъ“. Якъ я вже казавъ выше „Бундъ“ грае значну ролю въ соціалістичному русѣ въ Росіи. Якъ же спекати ся його? Утъ правительство и задумало, користуючись темрявою деякою масы народной, нацькувати христіянъ проти жидѣвъ. И отъ подъ охороною войска — зятимте те! подъ охороною войска! — почали бити жидѣвъ. А коли „батьки“ жидѣвскій звернули ся до уряду та просили запомогі, урядъ сей водповѣвъ: „не пускайте дѣтей своихъ на демонстраціи, водвертайте ихъ водъ соціалізму и не буде „погромѣвъ“ себѣ-то лише тодѣ вѣнь перестане подьоджувати та утахомірювати такъ званныхъ „громилѣвъ“.

Якй-жъ наслѣдки сеи „політики“ уряду? О, не дуже корисный задля його! Спершу, справдѣ, гадали, що „погромы“ переинкожатамутъ соціалістичному руху, а потѣмъ виявило ся, що „погромы“, то — цѣпокъ о двохъ кѣнцяхъ, зъ котрыхъ одинъ повернувъ и проти самого уряду, бо „Бундъ“ та иншій партіи російскій зорганизували узброену водпору, якій подмагае теперъ навѣтъ сама жидѣвска буржуазія, що доси тільки виѣла ласки у правительства запобѣгати. Въ тому узброеному водпорови приймають участь и христіянскій робѣтники та студенти. Зновъ фіаско!

Змагаючись проти революціонерѣвъ, царатъ хоче водобрести у своихъ „вѣрноподанныхъ“ усю волю, де вона лишилась, хоче сентралізувати въ своихъ рукахъ усю власть надъ ними, контролювати всяку проаву житя російскогого. Для того вѣнь скасувавъ конституцію фінляндську, котра була досить ліберальна и московитѣ Фінѣвъ; для того вѣнь обмежуе дѣяльність „земства“ — цю куцу автономію мѣсцеву; для того вѣнь воднимае у церкви вѣрменської кошты, що живались ею на потреби народу и тимъ хоче й гролей собѣ придбати, и вѣрменѣвъ національной проавѣты позбавити, а значить, обрусити. Але й тутъ на цѣрно пошла вся праця правительства! Фінляндцѣ вѣрили ся, вѣрмены зъ оружьемъ въ рукахъ обстоють свои права, а земство тежъ носомъ закрутило и почанавѣтъ за кордономъ свою часопись нелегальну „вѣвободженіе“ выдавати.

До ціей праці правительства прикладае своихъ кѣвъ и Побѣдоносцевъ.

Крѣмъ хитрощѣвъ, то що, урядъ въ боротьбѣ зъ „рамолюю“ уживае й безпосередныхъ способѣвъ: апты, тюрьму, козакѣвъ зъ нагаями, войсцо зъ багнетами та кулями, шибиницѣ, Сибірѣ. Але чимъ больше туе правительство, тимъ больше зростають силы революціонній и хто знае, чи не загине воно на ешафѣтѣ такъ, якъ загинуло французскѣ подъ часъ великой французской революціи, — бо дуже вже воно уперте, якъ и тогочасне французскѣ!

Може менѣ хто зауважае, що царатъ мае много войска. Е, панове, сьгодні войсцо за урядъ, а завтра за народъ, — божъ войсцо есть той же самый народъ! Такъ було завждъ. Тай теперъ вже тее можно добачити въ московскому войсцу. Згадайте лишень „Революційну Організацію Войсковую“, згадайте, що тодѣ часть полтавськихъ та харковськихъ розрухѣвъ челянскихъ одна рота водмовилась стрѣляти въ народъ, а теперъ тее саме стало ся у Киѣвѣ та прочаайте, що розказують салдаты („Искра“ ч. 51. 1903 р.): „Хиба-жъ мы стрѣляемо?!“ — водповѣдали вони робѣтникамъ въ Киѣвѣ, що балакавъ изъ ними про останній одѣлъ тамъ. — „Якъ бы мы захотѣли, то водъ одчоразу перебили-бъ цѣлый натовпъ! Звычайно, що вѣного вбито, ранено. Це черезъ те, що мѣжъ нами есть темный люде... Але большѣсть — въ натовпѣ не

стрѣляла. Хиба мало мѣсця для куль у повѣтрѣ? Слушайте, мы нѣчимъ не винны; організуйте лашень нашихъ офицерѣвъ, все залежитъ водъ ихъ, а мы вже на все здатні и готовы.“ — Зауважте усѣ це и вы згодите ся зѣ мною, що великой надѣѣ на войсцо правительство не може покладати.

Резюмуючи все тѣ, що я сказавъ, я константую той фактъ, що російскѣ правительство кончае. Заспѣваймо-жъ йому „Вѣчною памяти“, абы только воно скорѣше сконало та дало мѣсце „сонцю правды“, що вже вызирнуло зъ-за горизонту російскогого житя та кинуло свои черпій промѣня!...

Р. С. Перечитавши написане, я завваживъ, що не все сказавъ, що забувъ нашихъ любимыхъ, милыхъ и рѣдныхъ москвофилѣвъ. Пробачте за невѣчливѣсть, Панове! Де-жъ ваше мѣсце въ той боротьбѣ? До якои партіи васъ залѣчили? Чи до борцѣвъ за волю народную, за кращу будучность, поставити подъ червоный стягъ, до котрого горнуть ся теперъ усѣ робѣтники, всѣ поневолені въ цѣлой Европѣ, Америцѣ, навѣтъ у Японіи? чи... Ахъ, такъ! Ажѣ-жъ вы царѣ-кнутославцѣ, поклонники кнута та дѣржавой головы Микола II. Ну, щѣжъ — кожний чоловікъ свой смакъ мае: хто любить дыню, хто кавунъ, а хто й свинячій хрящикъ. Вы, якъ бачу, останній. Алѣ памятайте, панове, що царату вже похоронный маршъ заграла. Де вы подѣнетесь тодѣ?! Якои вы воспѣваете?!

Берно (Швайцарія), 1903. 14. XI.

М. Л. енно.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

7	Ч.	Рѣдво
8	П.	Собѣръ П. Богор.
9	С.	Св. Пермъ. Стефана
10	Н.	Св. муч. дву тму
11	П.	Младш. побѣт. въ Вифлѣмѣ
12	В.	Св. муч. Анисіи
13	С.	Меланіи
14	Ч.	Обрѣзана. Новый Рѣкъ

— ПИШЕ намъ Н. С. зъ Ethelbert въ Канадѣ: „Дня 26-го Новембра м. р. заѣхавъ до насъ тумановичъ и такъ затаманивъ кѣлькохъ хрунѣвъ, що оденъ бравъ другій разъ шлюбъ, а чотырохъ давали другій разъ дѣти хрестити. Розумѣе ся, що казавъ собѣ за се до бре заплати“.

— Зѣ Eveleth, Minn. пишуть: „Робота тутъ иде добре, робимо кожного дня повный часъ. Русинѣвъ тутъ дуже мало. Зима досыть остра.“

— Робота въ Perth Amboy, N. J. иде добре. Робить кожного дня по 14 годинъ а неразъ и довше.

Я. Полівка.

— СТАЛЕВЫЙ трѣстъ оповѣстивъ, що водъ нового року знизжае платню о 10 процентъ для 80 тысячъ своихъ робѣтниківъ, котрі працюють въ питебургскомъ дистриктѣ. Така сама обнижка жде такожъ 18 тысячъ робѣтниківъ зъ фабрикъ Вофало, Рочестеръ & Питебургъ Ко. — Се мають бути тй „добры часы“ подъ правлѣнемъ республиканской партіи...

— МѢЖЪ нашими емигрантами лучають ся иногда страшній родинній драмы. Ось и зъ Темешвару на Угорщинѣ доносять: Селянинъ Никола Добошанъ выѣхавъ бувъ на весну до Сп. Державъ на зарѣбки. Въ Новѣмъ Йорцѣ довѣдавъ ся недавно водъ своихъ односельчанъ, котрі тамъ прибули, що его жѣнка навязала любовній зносины зъ однимъ изъ сусѣдѣвъ, Иваномъ Живаномъ. Добошанъ, котрымъ заводѣла жадоба мести, всѣвъ сейчасъ на корабель, що водпливавъ до Европы и онѣгда явивъ ся ненадѣйно въ родинномъ селѣ. Заставши въ своемъ домѣ Жавана, добувъ ре-

вольвера и стрѣливъ до него два разы, кладучи его трупомъ на мѣсци. Невѣрна жѣнка вспѣла утечи. Добошана арештовано.

— ДЕЖЪ ты свята справедливосте? Зѣ вязницѣ въ Омега, Неб. увѣльнено сими днями арештанта Е. П. Де Френса, котрый покутувавъ тамъ 15 лѣтъ за... дурницю. Именно напавъ вѣнь на дорожѣ листоноша и ограбивъ его зъ одного значка почтового, вартости двохъ центѣвъ. — Посля американскихъ правъ, за рабунокъ листоноша жде кожного до жизненна вязница, на яку й засуджено Де Френсея, але президентъ Меківли помилувавъ его и знизивъ ему кару на 15 лѣтъ вязницѣ. — Теперъ слухайте дальше. Той самъ судъ и судія, котрый за нужденну 2-центову марку запропастивъ безталанного Де Френсея на цѣле жите до криміналу, засудивъ Ч. Мошера, касіера банку въ Линколнѣ, Неб., що вкравъ 500 тысячъ долларѣвъ, на 5 лѣтъ вязницѣ. — И живешъ ты ще свята справедливосте??

— ЦАРЬ Микола II. рѣшучо не мае части до сыновѣвъ. Царица Александра, якъ теперъ выявило ся, тому була недужа, що породила неживу дитину—сына. А царъ такъ горячо бажае мати престолонаслѣдника и все дарма!

— ЕКСПЛЪОЗИЯ газѣвъ лучила ся въ майнахъ Лигай Вали Кольт Ко. коло Плимавъ, Па. и смертельно попарила 8 робѣтниківъ. Мѣжъ попареными е 4 славянскихъ назвищъ.

— ТИФЪ, що зъ такою силою люте въ Ботлерѣ, Па. занесено вже до сумезного Питебурга. Послѣдними днями занедужало тамъ 410 особѣвъ, зъ котрыхъ померло доси 50.

— СУМНЫЙ конецъ стрѣнувъ двохъ злодѣѣвъ въ мѣсцевости Вашко, коло Араду на Угорщинѣ. Вломили ся они до громадского уряду и выкрали зѣдтамъ вертгаймѣвску касу, въ котрой була велика сума грошей. Жандармерія пустилась за злодѣями и хотѣла

передовѣмъ перешукати недалекій лѣсокъ. Ледви жандармы зайшли кѣлька кроковъ въ лѣсъ, якъ ихъ очамъ представивъ ся страшный видъ: на земли лежала розсажена динамітомъ каса, а коло неѣ два страшно покалѣчені трупы. По одномъ зъ трупѣвъ пѣзнали, що то бувъ звѣсний вломникъ Степанъ Форшекъ. Жандармы пошли тодѣ до жѣнки убитого и она остаточно признала ся, що знала о вломѣ и розповѣла, що еѣ чоловікъ въ спѣлѣ зъ якимсь Чепелею, Иваномъ Фоушекѣмъ и Бартою вынесли касу та довго силували ся надармо еѣ отворити. Тодѣ постановили розсадити еѣ динамітомъ, але динамітъ выбухъ, закимъ ще еѣ чоловікъ и Чепеля, що прикладали лѣобѣтъ, могли втечи.

— ПРИ будовѣ нового шляху зѣлѣзницѣ „Вофало, Рочестеръ & Питебургъ“ лучило ся грѣзне нещасте. Шѣстьохъ робѣтниківъ Италійцѣвъ хотѣли розогрѣти при огни динамітового набѣй, але свою дурноту переплатили житѣмъ. Динамітъ експльодувавъ и 4-хъ робѣтниківъ розорвавъ на дробки а двохъ смертельно покалѣчивъ. Се нещасте лучило ся недалеко Дубойсѣ, Па.

— ШИФКАРТЫ подешевѣють! Волъ нового рску почали куреувати помѣжъ Нью-Йоркомъ и Бостономъ а портами Середземного моря пароходы нового товариства „Гамбургъ & Уайтъ Старъ“ е се компанія, котра взяла собѣ за задачу конкурвати зѣ старыми товариствами морской плавбы, наслѣдкомъ чого значно подешевѣли шифкарты.

— ВЕЛИКІЙ паны не знаютъ вже що дѣлати зъ роскѣшѣвъ та переходять на магометанську вѣру. Передъ кѣлькома днями померъ въ Лондонѣ, Лордъ Станли офъ Елдерли, котрый такожъ перейшовъ на магометанську вѣру, оженивъ ся зъ кѣлканайцятѣма жѣнками на разъ и живъ собѣ въ Англіи немѣвъ справдѣшний Турскъ.

Похоронъ сего магометанского Англіица водбувъ ся посля приписѣвъ корану и магометанской вѣры. За домовиною помершого ишли завельоновані жѣнки, а такожъ свнухи, слуги и приятѣлѣ.

— АМЕРИКАНСКІЙ часописи обчислюють, що европейскій емигранты въ Сп. Державахъ послали минулого мѣсяца до Европы 1 миллионъ 806 тысячъ 533 долларѣвъ, якъ роздванный даръ для своихъ родичѣвъ, жѣнокъ, дѣтей, своякѣвъ и т. п. При той нагодѣ не забувають згадати часописи накинути ся зъ мокрымъ рядномъ на емигрантѣвъ, котрі, мовлявъ, кривдять Америку, збогачуючи Европу грѣшми Американцѣвъ. Про се одначе, що американскій миллионеры вывозятъ рѣкъ-рѣчно до Европы десятки миллионѣвъ долларѣвъ и теряють ихъ тамъ на гуляще жите, не згаду-

ють они нѣчого. А безъ сумнѣву поведеие миллионерѣвъ не дастъ ся оправдати. Оденъ такий миллионеръ, Швабъ, президентъ сталезого трѣсту, розтративъ подчасъ своей подорожи по Европѣ около 950 тысячъ долларѣвъ, розкидаючи, грошѣ, мѣвъ подову. А щѣжъ скавати о иншихъ?

— СТРАШНІЙ зѣлѣзничій катастрофы. Поспѣшний поѣздъ зѣлѣзницѣ „Валтиморъ & Огайо“, звѣсний такожъ подъ назвою „Дюкенъ ламитедъ експресъ“ выскочивъ онѣгда изъ шинъ блись стаціи Конелсвилъ, Па., а наслѣдки сего були грѣзні. Изъ 150 подорожнихъ, котрі нимъ ѣхали, 63 погибло на мѣсци, 30 було такъ тяжко раненыхъ, що вѣ зъ нихъ померло вже досе, а всѣ прочіи були потовченіи. Причиною нещастя були дошки, згубленіи на шинахъ черезъ тягаровый поѣздъ, що 15 минутъ передъ тымъ ѣхавъ симъ самымъ шляхомъ. Саме тодѣ летѣвъ поспѣшний поѣздъ и зъ швидкостію 60 милъ на годину, тожъ можна собѣ уявити зъякою силою наѣхавъ на дошки и вылетѣвъ изъ шинъ. Всѣ вагоны розбили ся на дробній куснѣ. — Подобна катастрофа лучила ся дня 27 м. м. недалеко Истъ Парисѣ, Міч. на шляху зѣлѣзницѣ „Пиръ Маркетъ“. Ту зѣударивъ ся особовый поѣздъ зъ тягаровымъ, якій ѣхавъ зъ противной стороны, наслѣдкомъ чого втратило жите 22 особы, а 38 було такъ тяжко покалѣченыхъ, що больша половина зъ нихъ боре ся зѣ смертію. — Коло стаціи Портъ Скавъ, въ Канзесѣ, выскочивъ изъ шинъ и впавъ зъ высокого насыпа поспѣшний поѣздъ, зв. „Мотеръ“, при чѣмъ 9 особѣвъ було убитыхъ, а 20 покалѣченыхъ. Причина катастрофы въ двохъ послѣднихъ случаяхъ не звѣсна добре.

— СМЕРТЬ въ огни наипшло въ театрѣ Igoquois въ Чикаго, Ил, ажъ 731 особѣвъ. Огонь выбухъ на сценѣ театру дня 30 м. мѣсяца подчасъ пополуднѣйшого представления штуки „Синьобородый“. Саме тодѣ суло въ театрѣ около 2100 особѣвъ, переважно женщинъ и дѣтей, мѣжъ котрыми на видъ огню пошѣвъ страшный переполохъ. Всѣ почали утѣкати, тиснути ся до дверей, друляти и толочити оди другихъ, немѣвъ божевѣльній. Заки пожарна сторожа и поліція успѣли завести порядокъ а товпа отямити-сь, ажъ 731 втратило жите, а въ друге стѣлько було покалѣченыхъ середъ метушнѣ и натовпу. Коло выходовъ театру, котрыхъ тамъ е 40, лежали цѣлы купы страшно обезображенныхъ трупѣвъ, а розпучніи крики и стоны раненыхъ заповняли воздухъ.

Такой катастрофы не зятимивъ свѣтъ, и мабутъ только пожаръ вѣденского театру передъ 24. роками пригадуе сцены подобного нещастя. Цѣле мѣсто Чикаговъ жалѣбѣ потѣй причинѣ!

Справы „Союза“:

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головний { о. М. СТЕФАНОВИЧЬ,
предсѣдатель { 619 Carson St.,
Pittsburg, Pa.
Головний { С. ЯДЛОВСКИЙ
секретарь { Box 76,
Jersey City, N.J.
Головний { АЛЕК. ШАРПОНЬ,
касиръ { 524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдателя... М. Краччишъ
NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря... Вас. Гришко
SCRANTON, PA.
Заст. касира... И. Глова
EXCELSIOR, PA.

Радий:
М. Турокъ... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ... Jersey City, N.J.
Мих. Градонъ... McKeesport, Pa.
Андрей Добощъ... Lansford, Pa.
Ив. Сабать... Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобаль,
А. Валевский, Ник. Добровский.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорный, box 31, Jersey City, N.J.
Б. Кирчовъ, 140 Essex Str.,
Ив. Гардъ, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центвъ на мѣсяць
Союзъ платить 600 долла-
ровъ посмертного за мужа,
а 300 долларовъ за жену и
другі запомогі въ разѣ и-
ншихъ нещасныхъ випадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспе-
чити ваші дѣти за та-
ншій грошъ якъ де инде
а посмертне за нихъ до-
станете болѣе якъ де-
инде.

УПОНЕНЕ!

П. Секретарь!
Пригадую § 9 статуту „Союза“,
на подставѣ котораго члены при-
ступаючи до „Союза“ а маючи
выше 40 лѣтъ мають до трохъ
мѣсяцѣвъ по вступленю предложити
менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Члены „Союза“, котрі
пишуть самі до Редакціи
про змѣну своєї адреси
мусять всегда написати до
котрого вѣдѣлу „Союза“
належать и якъ той вѣд-
ѣлъ называеся.

Панове мѣсцеві секре-
тарѣ Союза! Просимо Васъ
подавати намъ по кождомъ
митингу адреси новихъ чле-
новъ, змѣны членовъ ста-
рыхъ и списъ тыхъ котрымъ
треба Свободу змѣнвити.
Редакція.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

КАТЕРИНА ГОРБАЛЬ,
жена Герона, члена Р. Н.
Союза и братства св. АА.
Петра и Павла въ Ansonia,
Conn., вѣдѣлъ 10, упокои-
ла ся 27. Новембра 1903.

ТРИГОРІЙ ГОЧЬ,
членъ Р. Н. Союза и бр.
св. Спаса, вѣдѣлъ 29 въ
Rhope, Pa., упокоивъ ся 4.
Децембра 1903. Небѣщикъ
походивъ зъ Барвінка, пов.
Кросно, Галичина; до Сою-
за вступивъ 1899 року; по-
лишивъ жену и дѣти.

Вѣчная память!

Ч. 243. КВІТЬ \$300.
на триста долларовъ, котрі п. И-
ванъ Парильякъ отримавъ яко по-
смертну запомогу по женѣ Юстинѣ
зъ головної касы Р. Н. Союза въ
Америцѣ.

New York, N. Y. въ Децембру 1903.

Иванъ Парильякъ.
С. Ядловскій,
Павло Зятякъ, секретарь
Иванъ Лазорчикъ, предс.
(Печатъ вѣдѣлу 66.)

Рухъ

въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ членъ Ла-
йонъ, Па., вѣдѣлъ Р. Н. Союза
27, буде принимати новихъ чле-
новъ въ Январу и Февруару 1904
по \$3.00 вступного.

Андрѣй Живицкий, предсѣд.,
Павло Капещъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. Пр. Иліѣ въ Маганой Плейнъ,
Па., в. 28, буде принимати въ Я-
нуару 1904 новихъ членовъ до
братства за \$1.50 вступного а до
Союза послѣ лѣтъ. Кто має надъ
40 лѣтъ мусить предложити ме-
трику. Митинги вѣдбувають ся въ
першу Недѣлю мѣсяца.

Н. Дембицкий, секретарь.

УВАГА.

Братство св. О. Николая въ О-
борнѣ, Н. Й., вѣдѣлъ Р. Н. С. 38,
буде отримувати рѣшый митингъ
дня 10-го Январу 1904. Повѣдо-
мляя всѣхъ членовъ мѣсцевыхъ а
замѣсцевыхъ, щобы явили ся на
той митингъ о годинѣ першій по
полудни. Будемо принимати новихъ
членовъ до братства безъ вступ-
ного. Русины въ Оборнѣ, Н. Й.
не належачи до жадной організації
приходять громадно и виписъ ся
до нашего братства, бо о нещасте
не тяжко.

Секретарь Братства.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія
въ Шамокинъ, Па., буде принимати
новихъ членовъ въ мѣсяцу Яну-
ару 1904 року, длятого, хто еще
не належитъ до братства нехай ко-
рыстае зъ доброй нагоды и при-
ступае.

Гавриэль Малинякъ, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурза, секретарь.

РѢШЫЙ МИТИНГЪ

бр. св. Йоанна Хрестителя въ
Trauger, Pa. вѣдбуде ся дня
10-го сѣчня 1904. На томъ ми-
тингу буде ся выбирати новый у-
рядъ. Котрый членъ не появляе-
ся буде платити кару одного дол.
Митинги вѣдбувають ся кождою
Недѣлю по першомъ въ цер-
ковной галі.

За урядъ братскій:
Алек. Семанчикъ, пред.
Мих. Юсакъ, секр.
Вас. Кашчикъ, кас.

ОПОВѢЩЕНЕ.

Повѣрочный митингъ братства св.
Піи пророка, вѣдѣлъ 40. въ
Скрентонъ, Па. вѣдбуде ся 24 сѣч-
ня 1904. Вывае ся, щобы всѣ
члены братства явили ся на сей
митингъ подѣ карю 50 центовъ
позаякъ того дня буде выбирати
ся новый урядъ.

Демко Лешко,
секретарь.

НОВЫЙ УРЯДЪ

выбрало бр. св. А. Михамла въ
Eleanor, Pa. Н. Добровскій предс.,
В. Туляно заст., Онуф. Ксеничъ
секр., И. Тумура заст., Ив. Кан-
торъ кас., А. Ковальчикъ заст.,
М. Ковальчикъ дозорчикъ хорыхъ,
А. Ганасъ хорунжий, А. Ладна ка-
питанъ, А. Гринчъ дверникъ.

Митинги вѣдбувають ся кождою
другою Недѣлю по першомъ. Брат-
ство числитъ теперь 53 dorosлыхъ
членовъ и 4 дѣтей.

БРАТСТВО

св. Вас. Великого въ Прайсбургъ,
Па. выбрало слѣдуючій урядъ на
р. 1904: Мих. Турокъ предс.,
Стеф. Турокъ касиръ, Ст. Сасакъ
секр. братскій, Гнатъ Сисакъ касиръ
братства, Гнатъ Лигусъ, секр.
Союза, Гн. Фалатъ капитанъ, Я.
Милианъ хорунжий, Андр. Лешакъ
Ст. Петрикъ и Гар. Гудельякъ до-
зорчикъ хорыхъ, Юрій Хилиякъ и
Юр. Фалатъ контролеры.

Звертаю увагу позамѣсцевыхъ
членовъ, що я вже не есмь секретаромъ
Союза. Въ справахъ Сою-
зовыхъ нехай кождый пише до
нового секретаря Mr. Hnat Li-
gus, Priceburg, Pa. а въ спра-
вахъ братскихъ на адресу:
Mr. St. Sysak, Priceburg Pa.
Юрій Фалатъ.

БРАТСТВО

св. Й. Хрестителя въ Desloge,
Мо. вѣдѣлъ 50 буде принимати
дня 10 Январу, 1904 р. новихъ
членовъ за зниженимъ вступнымъ.
Хто заплатитъ \$1.50 зѣстане
повнымъ членомъ нашего брат-
ства и „Р. Н. Союза“. Брати Ру-
сины возьмѣтъ собѣ тое подѣ роз-
вагу и прийдѣтъ згаданого дня
записатися до нашего братства и
до Союза. Наше братство числитъ
выше 75 членовъ а всѣ чесні
Русины.

Алексій Хаць, предс.

А. Балгародскій,
секр.

НА рѣшый митингу бр. св.
Петра и Павла въ Джерзі Сити, Н.
Дж. выбрано слѣдуючій Урядъ: Тео-
доръ Цышлякъ предсѣд., Діон. Голодъ
заст., Дм. Ванько секр., Ник. Михаль-
скій заст., Теод. Ткачъ касиръ, Петро
Бабякъ заст., Конст. Кирчовъ и Ем.
Ковальчикъ, контролеры; Илько
Тарбай и Стеф. Чомко, надзир. хорыхъ;
Бипр. Адамцо и Ив. Ходаба до по-
рядку въ галі; Куз. Курила и Романъ
Рошцо, коллекторы церковній; Юндр.
Сандовичъ дверникъ.

ПОДЯКА.

Я ниже подписавый скла-
даю подяку Р. Н. Союзови
за выплачене \$300. посмерт-
ного по моѣй женѣ Юсти-
нѣ; рѣвночасно и зарядови
бр. св. Ольги за выплачене
\$150. запомогі; Бр. св. Пе-
тра и Павла въ Jersey City,
N. J. за \$75. а Товариству
им. Наумовича за \$25.

Иванъ Парильякъ въ НьюЙорку.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроюе рускій клубъ „Чо-
тырохъ Михайловъ“, вѣд-
ѣлъ 1, въ Суботу дня 23.
сѣчня 1904 въ галі J. Wie-
semann-a, 209 Ferry Street,
NEWARK, N. J.

Початокъ о год. 7 вечеръ.
Вступъ вѣдѣ особы 25 цѣт.
За добру музыку и забаву
ручитъ баловый КОМПЕТЪ.

Порядокъ Богослужень въ

ST. LOUIS. MO.

I. Въ день Рождества
Христ. о год. 6 рано Повеч.
Литія, Утреня; о годин. 10
Служба Божя. О год. 2 по-
полудни въ галі руской
„Родина“ уряджуе тутейше
братство сестричне св. Елены
„Деревце“ для дѣтей, на
котре то торжество запра-
шае всѣхъ родичѣвъ зъ дѣть-
ми такъ зъ Ст. Луисъ якъ
и околицѣ, безъ взгляду на
се чи матери належать до
сего братства чи нѣ. О год.
4. Вечерня, проповѣдь, ко-
ляды. Прочіи дни якъ въ
звычайній свята.

II. На закончене ру-
ского старого року
(31 р. Дец.) вѣдправитъ ся
о год. 8 вечеръ Вечерня вел.
зъ Латією, проповѣдь и
супликація. На самъ Новый
Рѣкъ Служба Божя о год.
10 и проповѣдь.

III. Въ Навечеріе Бо-
го явленія вѣдправитъ ся о
год. 9 вечеръ Повечеріе вел.
зъ Латією. Въ самъ день
Богоявленія о год. 10 Служ-
ба Божя. Въ вечеръ о год.
8 Вечерня, проповѣдь и
торжественне водосвятіе.

Маючи на увазѣ наше
мале число Русинѣвъ поряд-
докъ уложеный такъ, що
тѣ, котрі будутъ мусѣли
працювати — на певныхъ
Богослуженьяхъ будутъ мо-
гли бути.

На сѣ торжества запра-
шае всѣхъ сердечно
РАДА ЦЕРКОВНА.

На Фондъ школьной моло-
дѣжи зѣбравъ п. Ал. Шар-
пощъ слѣдуючій жертвы:

Анна Хомякъ	25
Е. Heffelfinger	1.00
Силь Галикъ	10
Ос. Куликъ	50
О. Печухъ	5
Батрена Галикъ	5
С. Смалець	15
Mary Kuklinska	27
В. Ревильякъ	25
Jos. Shurtz	25
Ив. Полнякъ	50
С. Войтовичъ	15
Навло Азаръ	25
Ив. Вишовскій	50
Иванъ Новакъ	1.00
Мих. Даньчакъ	1.00
Онуф. Каянчукъ	50
Зъ попередними	\$85.37

НОВИНКИ.

ЗЪ КАНАДІЙСКОЙ РУСИ.

— Посвячене новою не-
зависимой руской церкви
въ Виннипегу вѣдбулось 13-
го Децембра 1903 при уча-
сти Серафима, 8-охъ свяще-
никовъ и много народа.

— Читальню имени
Шевченка зложено въ до-
мѣ 109 Euclid St. въ Вин-
нипегу. Читальня отворена
по-денно ажъ до 10-ои ве-
черъ. Зарядъ читальнѣ за-
думе заложити при читаль-
ни публичну бібліотеку и
проситъ всѣхъ Русинѣвъ
надсилати на ту цѣль жер-
твы въ книжкахъ подѣ а-
дресою: Reading Hall, 109
Euclid St., Winnipeg, Canada.

— Всенародне руске
вѣче має вѣдбутися дня 26
сѣчня 1904 въ галі читаль-
нѣ им. Шевченка въ Вин-
нипегу зъ слѣдуючою програ-
мою:

„1) Рано повѣ до 10 собор-
на Служба Божя въ нової
незалежной церкви.

2) Вѣдъ години 1 попол.
до 6 вечеромъ нарады: а) въ
чиѣхъ рукахъ мають бути
контракты вѣдъ церкви и
метрики; б) якій має бути
выбранный урядъ парохіаль-
ный и о що має ся старати
въ парафіи; в) якъ часто
мають ся вѣдбувати церков-
ній митинги.

3) Справа семинаріи ду-
ховной и учительской.

4) Чи можемо мы, Руси-
ны, въ Манитобѣ поступати
однаково въ справахъ цер-
ковныхъ зъ Русинами, що
жиють въ Асинибоѣ, Саска-
чеванъ и Албертѣ, звѣдки
священникамъ и делегатамъ
невозможио приѣжджати зъ
причины великихъ коштовъ
подорожи“.

5) Якъ поступати намъ
въ будучности зѣ справами
церковными згѣдно зѣ спра-
вами цивильными.

Подѣ вѣчевою вѣдозвою
подписаній яко комитетъ:
оо. Бачинскій, Данильчукъ
и Стефаникъ.

— РУСКА греко-кат. цер-
ква въ Маганой Сити, Па.
згорѣла до нащадку. Шко-
да выноситъ колька тысячь
долларѣвъ.

— КРАСВІ часописи пи-
шуть, що о. П. Філясъ для
поратованя свого здоровья
здуме выѣхати зъ Канады
до Спол. Державъ або вер-
нути до Галичины.

— АВСТРІЙСКІЙ цѣсарь,
Францъ Йосифъ I. перебу-
ваючи черезъ свята Рожде-
ства Христоваго въ гостинѣ
у своєї дочки Маріи Вале-
ріи на замку Вальсе, надѣ
Дунаемъ впасть зѣ сходовъ
и потовкъ ся досытъ тяжко.
Старый лежить теперь въ
лѣжку.

— ИТАЛІЯ и Франція за-
ключили договоръ, силою
котроу всѣ споры, якій мо-
жуть лучити ся мѣжъ ни-
ми, мають бути поладнаны
мирною дорогою, черезъ
арбітраційный судъ. До вой-
ны могло-бъ прийти мѣжъ
ними лишь въ такомъ слу-
чаю, накопи-бъ, якъ каже
головна точка договору,
„всѣ мирніи средства вы-
черпали ся, а честь одною
зъ державъ була zagrożена“.
— Договоръ подписавъ
французскій міністеръ справъ

заграничныхъ зъ одною,
италійскій амбасадоръ Тор-
ніелі, зъ другою стороны.
Подобнымъ договоромъ зва-
зана вже Франція зъ Ан-
глиєю.

Ѣ се новый и дуже важ-
ный крокъ впередъ до за-
гального розоруженя Ев-
ропы.

— НЕВѢЛЬНИЦТВО въ
краю Морѣвъ (Филиппины),
де оно естувало вѣдъ най-
давнѣйшихъ часѣвъ, знесе-
но минулого тыжня. По по-
давленю повстаня на томъ
островѣ Американцѣ зача-
ла вѣдъ сего, що освободи-
ли невѣльниковъ, почѣмъ
будутъ переводити дальше
свои реформы, доки не у-
цивѣлизуютъ дикихъ Морѣвъ.

— МИКИСПОРТСКІЙ Ру-
сины заложили собѣ полі-
тичний клубъ, до которо
належитъ понадъ 40 галиц-
кихъ Русинѣвъ и 10 угор-
скихъ. Митинги вѣдбувають
ся що другою Суботы въ
руской церковной галі.
м. і.

— ХОЧЕТЕ знати де якій
звѣрята живутъ на свѣтѣ
почавши вѣдъ великого сло-
ни ажъ до звѣрятка, котре
ледви черезъ псѣбольшаюче
скло можна добачити? Хо-
чете знати, якій звѣрята
живутъ на земли, якій у
воздухѣ, якій у водѣ? Все
тое скаже вамъ книжка що
зовеся „Децо про звѣ-
рята“. Книжка тая обф-
мае около 100 сторѣнокъ дру-
ку а мѣститъ въ собѣ 200
образковъ.

Купити еи можна въ
дакція „Свободы“. Коштуе
лишь 30 центовъ.

Лишь 4 доллары и повѣ
коштуе на рѣкъ
„Литературно-Науковий
Вѣстникъ“.

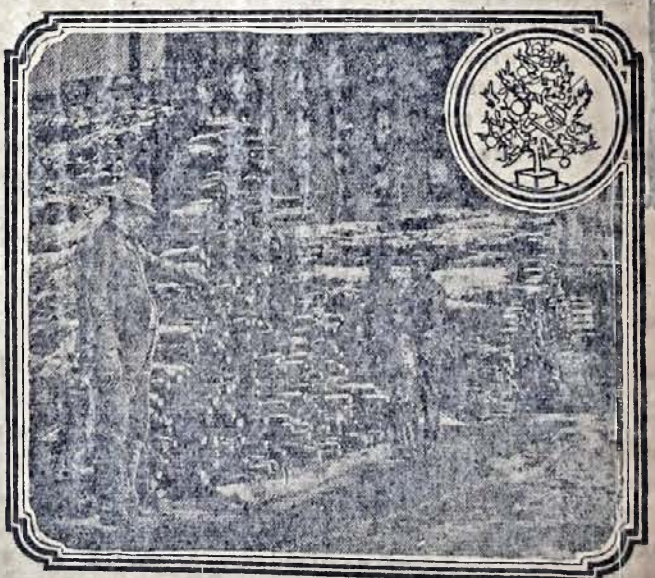
Выходитъ, що мѣсяца ве-
ликими книжками що мѣ-
стятъ въ собѣ около 200
сторѣнокъ руку. Кождый ин-
телігентный Русинъ въ А-
мерицѣ повиненъ бути пред-
платникомъ „Литературно-
Наукового Вѣстника“.

Предплату можна выси-
лати до редакціи „Свободы“
або впрѣсть до краю
адресу: Литературно-На-
ковий Вѣстникъ“, ул. Ча-
нецкого 26, Львѣвъ, Gali-
Austria.

Юрій Фалатъ.

зъ Прайсбургъ, Па. Приѣхавъ до
Америци 1896 року и въ томъ са-
момъ роцѣ вступивъ до братства
св. Вас. Великого на Прайсбургъ,
Па. Працювавъ для того братства
зразу яко помѣчникъ секретаря,
познѣйше яко секретарь самостѣй-
ный и яко секретарь Союза, ко-
трымъ бувъ за 4 роки. Ю. Фа-
латъ е американскимъ горожани-
номъ и властителемъ дому въ
Прайсбургъ, Па.

Сей образокъ представляе чоловіка продаючого
деревця. Таки деревця ставляють на Рѣздво въ хатѣ,
прибирають всѣлякими забавками и освѣчують малымъ
свѣчочками. Дѣти мають зъ деревецъ велику вѣтку
Американскій Русины не мають сего звичаю. И слу-
шно. Деревце се коштовна рѣчь — а практичный ро-
зумъ Русина каже ему, що грошѣ выкинуты на де-
ревце, можна ужити въ лѣпшій способъ.

ГАВРИЛЪ МАЛЮНЬКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масе заведы на складахъ сѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочонкахъ въ наилучшихъ броваровъ,
горьки и ликеры пайлѣшого гатунку.
Братя! замовляйте у своего!

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ
Въ Шамокинъ, Па. мешкае
русскій кравецъ
ПЕТРОВЪ ВУЗНИЧЪ
425 N. Shamokin str.
Робить и шить всякія
уборки мужскія
сладко и дешево.
Хто у него замовить
уборку, наком того
не накажу.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
ГОТЕЛЬНОЙ
на River st., OLYPHANT, Pa.
Хочешь выжить гармонію?
Замовляй ее у Митренко;
Готель, кухню, кѣно, ванну,
Помой сѣдлашки домысь.
В кѣно, с и таліи
На мѣстѣ, на забавѣ;
Тамъ поспѣешь, погуляешь,
Вступай поодню кѣно, —
А ще выжешь, те спай брато,
Подо дально, къ у катіи!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЪ
на гарно урядковий ГОТЕЛЬ на розѣ
Independence & Vine Str. Nr. 717
въ ШАМОКИНЪ, ПА.
Тамъ забавитесь, ажъ мило,
Въ немъ добра "виска", пиво,
Вино, конякъ и цыгара
И господина гарна, жвава.

ОДИНОВІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.
Каждый Русскій мамій аху небудь
потребу въ Нью-Йорку, чи въ Олмани,
повиненъ вступити до того готеля, бо
тутъ достане найдорожшій и найтаншій
напитки всякого рода и порадку. до най
лучша кутѣти пѣшкарѣ.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧІК.)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДІТАЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Женя при пороці діванають
особливей опіки.
Office: 227 N. Shamokin Str. } Телефон
SHAMOKIN, PA. } Nr. 1673

Юліанъ Копилянскій
(JULIAN KOPILYANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.
Перврядный салонъ рус-
скій. — Найлѣпшій напитокъ
можна ту достати, якъ: пи-
во на шклянки и бутельки,
вина розмнѣшого гатунку,
горѣвки досконалы, цыгара
дуже добры.
Пийте, братя Русины до своего брат-
чика Юліана!

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЕРНА
TROMETER'S
(Тромейтеръ)
при Рединасьевѣмъ дворѣ въ Shamokin, Pa.
Свѣдѣна, Обѣды, Вечерѣ
Въ каждомъ часѣ можна достати
такъ горячій якъ и зимній перекуски.
Потравы прилагоджені на европей-
скій способъ, дуже сканно. Услуга
солідна. Окремій компани для родни.
Найлучшій вина, пиво, ликеры, горѣвки
и всѣ можливіе напитки. Цѣна дуже
мала.

МАСШЪ БИЖИКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRADE LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе бижжи рознаго рода, хочъ
би они розорваны. Также робить на-
кидки для бижжи, жоржетъ, бижжонки
и т. д. За роботу шарантуетъ.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шпикъ чи свининку ковбасъ,
Не грати брате грошей и часу,
Лѣнь кытай ся, до butcher Югаса.
Вѣкъ ислѣе мясо масе,
Зъ людми красно розмовляе
И жорски, по словесеньки,
По англійски и по польски.
Зъ него Русинъ, butcher славный,
Къ доброй справѣ всегда справный,
За русскій карѣкъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.
Томъ Русинѣмъ треба знати,
Шо его тре подкрати;
Красно звѣжати, въ пацѣрѣ запануе,
Бучерня чиста, ажъ ся сердце радуе.
Мы, Русини не жалуюмо,
Вѣкъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо мѣня у Scranton найлѣпше мясо масе,
О томъ кожда дитина навѣтъ добре знае:
Томъ миліи брати, пѣкуда ся не волочать,
До найлѣпшого butcher до Югаса ходять
Добре, тако, справедливо
Часто, сканно и утѣво!

ГАРМОНИЙ!
Найлѣпшій, найсильнѣйшій и най-
таншій гармоній можете достати у
мене. — Пишѣть по великій цѣн-
никъ въ образкахъ, въ котрыхъ
найдеши машинки до друкованія,
годинки, що кунають и грають,
гусль, басы, кларнеты, красва, фан-
ки, бритвы, початки и много дру-
гихъ новыхъ а потрібныхъ рѣчей.
S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

**Одень зъ наибольшихъ
броваровъ въ
Америцѣ.**
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.
Хто лѣнь разѣ по-
мѣтитъ себе пиво, то
никого вѣко не хоче
пити.
Голова вѣкъ него
нѣколи не болить,
бо есть здоровье и по-
живно.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

??? Хотите бути вылѣченіи ???
Удайтесь до
Дра Леонарда Ландеса.
Специалистъ въ хворобахъ мужскихъ и жіночихъ. Бувъ довгий часъ
практикантомъ при Нью-Йоркскімъ университетѣ, студіювавъ практи-
чно при шпиталѣхъ въ Вѣднѣ и Берлинѣ а вернувшись до Америки
практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонѣ, Белью и др.

**Говорятъ по руски,
польски, словенски,
англійски и нѣмецки.**
Ручить вылѣчити слабости:
легкихъ, сердца, потюкъ,
желудка, боль головы, слабу
память, пухленину, рума-
тизмъ, рака, хоробы на-
шкрий, чиряки, борода,
боль горла, носа, ушей и
очей, утрату мужеской силы
и т. н.
Робить всякія операціи. Пишѣть до него о порадѣ а вѣкъ замъ-
дѣсть водновѣдѣ на вѣкъ нашіи читали.
DR. LEONARD LANDAU,
134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave, NEW YORK N. Y.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.
Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь
побольшеніи, украшеніи и на ново
урядженіи. Новый домъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказуе, що може ком-
панічна робота. — Всѣ ро-
зумныи Русины належать до тои
компаніи, купують зѣ своего власно-
го стору значить, спомагають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$4,000.00
Зараджують нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякъ.

ПРО ЧТО ХВОРЪЕТЕ?
ПРО ЧТО ТЕРПИТЕ А НЕ ВЫЗДОРОВЛЯЕТЕСЯ?
Чи незнаете, что можете быти вылѣчены если того собѣ желаете?
„Не самыи лѣкарства, но и способъ лѣченія и ужитія излѣчаютъ слабости.“

Наша порада.
Если чувствуете быти
хворыми, удайтесь толь-
ко на вообще извѣстно-
го лѣкаря, якимъ есть
Проф. Д-ръ Е. С. Кол-
линсъ, котрый непре-
мѣнно Васъ вылѣчитъ,
якъ уже вылѣчилъ ты-
сячи а тысячи иныхъ
людей. Неоткладайте съ
вылѣченіемъ, ибо якъ
поздно начнете лѣчити-
ся, то тяжше есть лѣче-
ніе.
Доброе дѣло само себе хвалить.
Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ не потребуетъ вы-
хвалыватися, понеже его пациенты выхваляютъ.
Множество листовъ отъ выздоровленныхъ людей
свѣдѣтъ о его похвалы-достойномъ успѣху въ
лѣченію.
Не выкидайте грошей на всякіи дурниці, якъ
напр. на электричныи пасаы. Въ такихъ электрич-
ныхъ пасахъ или крестахъ нѣтъ никакой электрики,
ани никакой лѣчиной силы средства. Но съ тымъ
легко можете прити до несчастья, если такой пастъ
будете носить, ибо ваша немощъ застарѣется и
погоршается. Тсе скажетъ Вамъ каждый добрый
лѣкарь.
Выстерѣгайтесь подправлятелей и наподобляте-
лей. Проф. Д-ръ Коллинсъ предъ годами вы-
найшолъ способъ, для котораго есть въ состояніи
съ успѣхомъ лѣчити хворыхъ, котры суть отда-
лены, а котрыи свою слабость докладно опишутъ
и въ листѣ ему зашлютъ. Онъ одинъ есть въ со-
стояніи отгадати всякіи хвороты изъ описанія.
Теперь уже и прочіи лѣкарѣ хотять его наслѣду-
вати и протѣ почт. читателѣ найостерѣгаются ихъ.
**Про что стался Проф. Коллинсъ такимъ славнымъ
лѣкаремъ и про что до него удаются недужныи
изъ всѣхъ сторонъ Америки?**
На той вопросъ слѣдуетъ короткій отвѣтъ:
Понеже Проф. КОЛЛИНСЪ дуже скоро каждого
своего пациента вылѣчитъ а то и такого, котораго
ани лѣкарѣ ани лѣкарскіи общества вылѣчити не-
могли, а понеже Проф. Коллинсъ считаетъ меньшу
цѣну за лѣченіе и медицины, якъ котрый инныи
лѣкарь.
Каждому можетъ быти споможено. Недужныи
най не тратятъ надѣи а сейчасъ най удадутся до
Проф. КОЛЛИНСА съ полнымъ довѣріемъ. Кто
можетъ, най самъ прійдетъ, но не есть того конче-
но потребно. Къ тому достаточно будетъ того,
если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИН-
СОВИ. Той славный зналець изъ листу переконается, своею высокою ученостію и
многогочную практику употребить къ тому, чтобъ хвороту добре спозналъ и пред-
писалъ терпѣлиому отвѣтныи лѣкарства. Его наибольшою радостію есть, если мо-
жетъ хворому навратити здоровіе.
При лѣченіи всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобъ лѣкарь дѣйстви-
тельно спозналъ недугъ и не сдѣлалъ якій омылъ. Въ томъ оглядѣ не выровняется Проф.
КОЛЛИНСОВИ ніякій инныи лѣкарь, что уже вообще есть извѣстно по всей Америкѣ.
Кому инныи лѣкарѣ немогли помогчи, кто уже зунувалъ платити иннымъ лѣкарямъ
или лѣкарскимъ обществамъ, най спробуе еще удасться до Проф. КОЛЛИНСА. Уздо-
ровилъ онъ уже больше тысячи людей, котрыхъ докторы по долгомъ, но безуспѣш-
нымъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходте новыхъ лѣкарствъ и
новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтесь лишь на из-
вѣстного и практичнаго знальца подѣ адресою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

Вѣкъ Русини! чи знаете ли до-
рогу до дешевого и доброго ку-
ка! Она вѣдо прѣсто до
Юрія Хиліака
въ OLYPHANT, PA.
Вы его певно добре знаете. Въ него
найдеши одинокіи, найдешишій, най-
лучшій и наймоднѣйшій сторъ въ
ураманнѣ. Купите добре „шпифарту“ и
скоро а безпечно пошле вамъ гроши до
старого края. Не гадайте однакъ, що то
уже все — нѣ! Вѣкъ мѣня ще найлѣпшій
лѣпшій салунъ въ мѣстѣ подѣ назвою:
Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ рѣднѣи бабки на
вѣсѣлю.
SOCIALISM is the coming issue in politics
you may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Facts. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

**Почтеннѣйшій
Проф. Коллинсъ!**
Могу съ Вамъ по-
хвалити, что по ужи-
тью Вашихъ лѣкарь-
ствъ совсѣмъ здо-
ровъ. За долгиа чвсы
былъ я хворый и ани
не надѣялся того,
чтобы Вы мнѣ такъ
скоро спомогли. Уже
не имѣю ани болѣзни
головы ани желудка
ани колыки въ плу-
бахъ, изъ всего уже
есмь вылѣченный.
За тсе все желаю
Вамъ, най Васъ Богъ
пожалѣть на много
и много лѣтъ!
Іоаннъ Страхъ,
P. O. Box 12,
Mogadore, O.
**Госп. М. Любичъ
пишетъ такъ:**
Дорогой пане!
На хвороту, зъ ко-
торой теперь есмь
вылѣченъ, терѣлъ я
чрезъ полныхъ 5
лѣтъ. Пробовалъ я
роличныхъ докторъ
и подля препи-
су ужиналъ ихъ лѣ-
карства, но все было
задармо. На раду мо-
его пріятеля обра-
тился я на Ласъ и
днесъ я есмь счаст-
ливый человекъ ибо
сейчасъ позбавился
той страшной недуги.
Не есмь я бога-
тый человекъ и не
маю Вамъ чимъ от-
платитися, но зато
прошу что денно Бо-
га, чтобъ васъ подер-
жалъ въ счастья и
здоровлю на много
лѣтъ къ помочи всѣмъ
терпѣливымъ.
Вашъ отданныи
Март. Любичъ,
P. O. Box 699,
Wilmerding, Pa.